

MISIR

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Cengiz KARABAYIR**
Ankara - February, 2011

T.C. Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİşTİRME ETÜD MERKEZİ

MISIR

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Resmî Adı	Mısır Arap Cumhuriyeti
Devlet Şekli	Cumhuriyet
Nüfus (2008)	83 milyon
Yüzölçümü	1.001.450 km ²
Dil	Arapça, (İngilizce yaygın, Fransızca kullanılıyor)
Din	Müslüman (% 90) - Koptik Hristiyan (% 10)
Para Birimi	Mısır Poundu (EGP veya LE)
Başkent	Kahire
Başlıca Şehirler	Kahire, Alexandria, Aswan, Asyut, Giza, İsmailiya, Port Said

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Country Report, Egypt, January 2011

Temel Ekonomik Göstergeler

	2006a	2007a	2008a	2009a	2010b	2011 b
GSYİH (milyar dolar)	107,9	132,2	164,8	187,3	220,0	254,0
GSYİH (milyar Mısır Poundu)	618	745	896	1.039	1.233	1.425
Reel büyüme (%)	6,8	7,1	7,2	4,7	5,2	5,5
Kişi başına GSYİH c (dolar)	4.679	5.060	5.438 d	5.658 d	5.919	6.203
İşsizlik (ort; %)	10,6	8,9	8,7	9,4	9,7	8,9
Tüketici fiyat enflasyonu (ort; %)	7,6	9,5	18,3	11,8	11,8	9,7
Döviz kuru LE: \$ (ort)	5,73	5,63	5,43	5,55	5,61	5,61
Döviz kuru LE: € (ort)	7,19	7,71	7,99	7,72	7,05	6,69
İhracat (fob-milyon dolar)	20.546	24.455	28.849	23.089	25.831	27.476
İthalat (fob- milyon dolar)	-33.104	-44.949	-56.623	45.564	46.831	47.143
Cari denge (milyon dolar)	2.731	501	-1.331	-3.195	375	2.290

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Country Report, Egypt, January 2011

a Gerçekleşen

b Economist Intelligence Unit tahmini

c Satın alma gücü paritesiyle

d. Economist Intelligence Unit Projeksiyonu

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

ABEDA, ACCT, AFDB, AFESD, AMF, AU, BSEC (gözlemci), CAEU, COMESA, EBRD, FAO, G-15, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, İHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, MINURCAT, MINURSO, MONUC, NAM, OÁPEC, OAS (gözlemci), OIC, OIF, OSCE, PCA, UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNMIL, UNMIS, UNOCI, UNRWA, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO.

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Mısır topraklarının büyük bölümü Afrika kıtasının kuzey doğusunda yer almakla birlikte, ülkenin kuzey doğu bölgesi Süveyş kanalı ile Arap yarımadasından ayrılmaktadır. Mısır doğuda İsrail ve Suudi Arabistan, batıda Libya, güneyde ise Sudan ile komşudur.

Siyasi ve İdari Yapı

Mısır'ın modern tarihi 1952 yılında Kral Faruk'un Özgür Subaylar örgütü tarafından tahttan indirilmesinden itibaren başlamaktadır. Bu tarihten itibaren Mısır Cumhuriyet yönetimi ile yönetilmeye başlamıştır. Cumhurbaşkanı devletin başı ve silahlı kuvvetlerin komutanıdır. Başbakanı ve bakanları, yüksek yargıları, belli başlı din görevlilerini atama ve kanunları veto etme hakkı yetkileri arasında yer almaktadır. En önemli politik kararlar bakanlar ve danışmanlara danışarak Cumhurbaşkanı tarafından verilmektedir. 2011 yılı başlarında ülkede yaşanan karışıklıkların siyasi ve idari yapıyı önemli ölçüde etkilemesi beklenmektedir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Mısır arap dünyasının en fazla nüfusa sahip olan birinci ülkesi, Afrika kıtasının ise ikinci ülkesidir. Nüfusun neredeyse tamamı, ülkenin önemli varlığı olan Nil nehrinin kıyılarında yaşamaktadır. Ülkenin kuzeyinde yer alan Nil Deltası dünyanın en kalabalık bölgelerinden bir tanesidir. Bu bölgede km² ye düşen kişi sayısı 1.540'tır. Mısır'ın tarım alanlarının neredeyse tamamı bu bölgede yer almaktadır. Ülke nüfusunun 1/3'ü tarım sektöründe faaliyet göstermektedir. Toplam tarımsal alan 3,4 milyon hektar, sulanabilir tarım alanı 2,9 milyon hektar olmakla birlikte, verimli Nil deltasında yılda birkaç kez ürün alınabilmekte ve bu durum Mısır'ı önemli bir tarım ülkesi konumuna getirmektedir. Ülkede bazı çöl alanları iyileştirilerek tarımsal üretime uygun hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Mısır petrol kaynakları açısından kendine yeterli bir ülke olarak kabul edilmektedir. Ham petrol kaynaklarının 4,6 milyar varil olduğu tahmin edilmektedir. Ülkenin milli gelirinin % 10'unu petrol sanayi oluşturmaktadır. Mısır'ın toplam ihracatının yaklaşık % 40'ını petrol ve ürünleri ile doğal gaz oluşturmaktadır. Mısır için gelecekte petrol yerine doğal gazın önem taşıyacağı tahmin edilmektedir. Ülkede bulunan doğal gaz rezervleri 65 trilyon m³'e ulaşmıştır. Mısır, sahip olduğu bu rezerv ile dünyanın 18. büyük doğal gaz rezervine sahip ülkesi olmuştur.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

Mısır Arap ülkeleri içinde Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Cezayir'in ardından dördüncü büyük ekonomidir. GSYİH'nin % 50'lik bölümünü kamu yönetimi, turizm ve Süveyş Kanalı gibi hizmetler sektörü gelirleri oluşturmaktadır.

2009 yılında tarım sektörü GSYİH'nin % 13,7'ini oluşturmuştur. GSYİH'nin yaklaşık % 38'ini oluşturan imalat sanayi petrol işleme dahil, Kahire ve Nil Deltasında yoğunlaşmıştır.

Kamusal ve özel tüketim, sabit sermaye yatırımları ve dış ticaretle karşılaştırıldığında GSYİH içindeki temel harcama kalemidir.

Tekstil ve hazır giyim en önemli sektörlerdendir. Diğer gelişmiş sanayi dalları çelik, çimento, kimyasallar, ilaç sanayi ve hafif sanayi ürünleridir. Turizm, doğal gaz, Süveyş Kanalı gelirleri ve beraberinde Körfez Ülkeleri'ndeki yenilenme çalışmaları nedeniyle inşaat sektöründeki canlanma ekonominin lokomotifini durumuna gelmiştir.

Mısır ekonomisinde turizmin de önemli bir rolü vardır. Ülkenin milli gelirinin yaklaşık % 10'unun turizmden kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Döviz girdilerinin % 4'ünün turizmden kaynaklanmakta, her yedi Mısırlıdan birisi geçimini turizmden sağlamaktadır. Ülkeye gelen turist sayısında 2009 yılında % 3 azalış meydana gelmiştir. Bununla birlikte 2011 yılı başlarında yaşanan karışıklıkların turizmi olumsuz yönde etkilemesi beklenmektedir.

Ülke dışında yaklaşık 2,3 milyon Mısırlı çalışmakta ve ülkeye her yıl ortalama 5 milyar dolar döviz girdisi sağlamaktadır.

Ekonomi Politikaları

Mısır'ın ekonomik büyümesi uzun yıllar boyunca nüfus artış hızının altında kalmıştır. 2004 yazında yönetime gelen hükümetle birlikte ekonomik kalkınma, dış ticarete liberalizasyon, yatırım teşvikleri ve para politikalarında ciddi değişiklikler olmuştur. Ülkenin döviz rezervi artmıştır. Özelleştirme çalışmalarına önem verilmektedir.

Yeni hükümetin reform çalışmaları çerçevesinde ithalat vergileri önce % 14,6'dan % 9,1'e düşürülmüştür. 2006 yılında da ağırlıklı ortalamalar % 6,9 olmuştur. Üretim amaçlı ürünlerin ve sermaye malları ithalatının ucuzlatılması hedeflenmiştir. Ayrıca kurumlar ve gelir vergilerinde indirimler gerçekleştirilmiştir. Uzun dönemde kamu harcamalarının düzenlenmesi ve sübvansiyonların rasyonalize edilmesi söz konusudur.

Ülkede gerçekleştirilen ekonomik reformlar nedeniyle, Mısır, Dünya Bankası - IFC (International Finance Corporation) tarafından 2009 yılında, "en aktif reformlar gerçekleştiren ilk 10 ülke" arasına 4. kez seçilmiştir.

EKONOMİK PERFORMANS

2003 yılı ekonomik büyümesi % 3,2 iken bu oran 2007 yılına gelindiğinde % 7,1'e ulaşmıştır. Diğer taraftan enflasyon oranı 2003 yılında % 4,5 iken 2007 yılına gelindiğinde % 9,5'e çıkmıştır. Aynı dönemde cari işlemler dengesinde yaklaşık 6 kata yakın bir düşüş söz konusu olmuştur. Döviz kurunun belirli bir düzeyde istikrarını koruması ve dolar karşısında düşük düzeyde seyretmesi Mısır ihracat ürünlerinin rekabet gücünü olumlu etkilemiştir.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

2008-2009 döneminde resmi büyüme % 4,7 oranında gerçekleşmiştir. Bu durum ortalama % 7 büyüme ile ifade edilen bir önceki 3 yıla nazaran bir düşüşü ifade etmektedir. Mısır'ın ihracatındaki düşüş bağımlı olduğu ABD ve AB kaynaklı dış talebin düşmesi ile yakından ilgilidir. Bununla birlikte iç talep özellikle Telekomünikasyon ve inşaat alanında görece güçlü olmaya devam etmektedir. 2010-11 döneminde yerli ve yabancı yatırımların sürdürülebilirliği kaydı ile büyümenin % 5,7 civarında seyretmesi beklenmektedir.

Önümüzdeki dönemde dış ticaret açığının bir miktar artması beklenmektedir. Ancak Suveyş Kanalı gelirleri ve turizm ülke ekonomisine olumlu katkıda bulunmaya devam edecektir.

Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Mısır 1980'li yıllarda tarım sektörüne yönelik reform sürecini başlatmıştır. Devlet tarım alanlarındaki kontrolünü ve payını azaltmak istemektedir. Bugün artık Mısır'da tarım sektörü tamamen özel sektör tarafından piyasa koşullarında ve ihracata yönelik olarak işlenmektedir. Mısır net tarım ürünleri ve gıda ürünleri ithalatçısı olmaya devam etmektedir.

Mısır'ın en önemli tarım ürünleri arasında; pamuk, buğday, pirinç, keten, çiçek, narenciye, patates, soğan-sarımsak, hurma, mango ve bahçecilik ürünleri (çilek, şeftali, üzüm, kavun, karpuz) yer almaktadır. Özellikle uzun elyaflı Mısır pamuğu dünya pazarlarında talep görmektedir.

Tarım sektöründe çalışan nüfusun % 28'inin bulunması ve milli gelirden yaklaşık % 14 oranında paya sahip olması, sektörün devletin ekonomi politikalarında öncelikli yerini korumasına neden olmaktadır. Toplam nüfusun % 55'i kırsal alanda yaşamaktadır. Ancak ülke coğrafyasının sadece % 4'ünün tarıma elverişli olması nedeniyle, mevcut tarımsal alanların en etkin biçimde değerlendirilmesi, buna ilave olarak yeni tarımsal alanların kazanımı projeleri önem taşımaktadır. Ayrıca, Mısır'ın Akdeniz sahilleri dışında çok az yağış alması nedeniyle ülke tarımı sulamaya bağımlıdır. Bu nedenle, sulama tekniklerinin geliştirilmesi ve yönetimi önem kazanmaktadır.

Mısır, tarım alanlarında gübre kullanma açısından bölgede birinci, dünyada ise ön sıralarda yer almaktadır. Gübre üretimi altı özel şirket tarafından yapılmakta ve yılda 6,6 milyon ton üretimle ülke ihtiyacının % 90-95'i karşılamaktadır. 2000'li yıllara gelindiğinde buğday, mısır, pirinç, sebze ve meyve üretiminde önemli aşamalar kaydedilmekle birlikte, Mısır bazı temel tarım ürünlerinde halen ithalata bağımlı durumdadır. Özellikle buğday, mısır, şeker, yemeklik yağ ve bakliyatla ciddi ithalat yapılmaktadır. Buna karşılık, pirinç, narenciye, soğanlı bitkiler, patates gibi ürünlerde dünya ticaretinde rekabet eden ülkeler arasına girmiştir. Meyve üretiminin miktarca % 64'ünü portakal, karpuz, üzüm, hurma, muz ve kavun üretimi oluşturmaktadır.

Gıda tüketim ürünleri piyasasında, Ocak 2003'de yapılan devalüasyonun etkilerini gidermek için sekiz temel gıda maddesinde destekleme yapılmıştır. Bunlar; pirinç, hayvan yağı, şeker, yağ, mercimek, baklagiller, makarna ve çaydır. Ancak fiyatlar bu desteklemeye rağmen devalüasyon öncesi seviyeye dönmemiştir.

Hayvansal üretimde küçük işletmeler ağırlıkta olup, 6,4 milyon baş hayvan stokunun % 80 oranındaki bölümü bu işletmeler tarafından üretilmektedir. Ancak süt ve et üretimine yönelik modern çiftliklerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Hayvan varlığı genellikle süt üretimine yönelik olsa da toplam tüketimin % 80'ine karşılık gelen 550 000 ton kırmızı et yerli üretimden karşılanmaktadır.

Ülkedeki üreticilerin küçük ve modern üretim teknikleri konusunda yeterince bilgi sahibi olmamaları ve hayvan varlığının geniş bir alana yayılmış ve dağınık olması sektörün gelişmesini kısıtlayan faktörlerdir. Ayrıca 1990 yılından itibaren devlet yardımlarının ve ithalata uygulanan kısıtlamaların aşamalı olarak kaldırılması, çiftçilerin canlı hayvan üretiminden kaçınmasına neden olmaktadır.

Sanayi

Sanayinin madencilik sektörü ile birlikte milli gelir içindeki payı % 28 düzeyindedir. Toplam işgücünün % 21'i sanayi sektöründe istihdam edilmektedir.

Özel sektör tarım ve sulama, sanayi ve madencilik, elektrik, inşaat, taşımacılık, telekomünikasyon, depolama, ticaret, finans ve sigorta, restoran, otel ve barınma alanlarında önde gelmektedir. İmalat sanayinde önde gelen sektörler ise; gıda sanayi, tekstil sanayi, kimya sanayi ve metalürji sanayidir.

Mısır'ın, endüstriyel anlamda birkaç sektörde karşılaştırmalı üstünlüğü vardır. İplik dokuma sanayi ve gıda işleme sanayi endüstrideki ana sektörler arasındadır. Sanayi alanında önemli olan diğer sektörler şunlardır: Demir ve çelik, inşaat, kimya ve plastik sanayi, otomotiv (binek otomobiller, otobüsler, minibüsler vb.), ambalaj, ilaç, elektronik ve elektrikli donanım, mobilya, çimento, tarım alet ve

Müteahhitlik Hizmetleri

Müteahhitlik sektörü yaklaşık 13 milyar dolarlık bir pazar büyüklüğüne sahiptir. Sektörün GSYİH içindeki payı % 5 dolaylarındadır ve işgücünün % 8,3'ü bu sektörde istihdam edilmektedir. Sektördeki işin % 70'i yerel, % 30'u ise yabancı müteahhitlik şirketleri tarafından üstlenilmektedir. Sektörde özel sektörün payı % 65 düzeyindedir. Mısır'ın V. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2002-2007), en yüksek büyümenin % 8,3 ile bu sektörde gerçekleşeceği, bu dönemde sektör yatırımlarının 59 milyar dolar olacağı tahmin edilmekteydi. Nitekim Mısır'da 2008 yılı sonunda Türkiye'nin de ciddi yatırımlarının bulunduğu bu alandaki hedeflerine ulaştığı gözlenmektedir.

Mısır ekonomisinin lokomotifi olarak inşaat sektörü ön plandadır. Hızla çoğalan genç bir nüfusa sahip bulunan ülkede, orta gelir düzeyinde bulunanların sayısını ve kentleşmenin giderek artması nedeniyle büyük bir konut ihtiyacı bulunmaktadır. Gelecek 10-15 yıllık dönemde her yıl ortalama 600-800 bin konut üretileceği tahmin edilmektedir. Şu an itibariyle ülkede 6 milyon konut eksikliği bulunduğu ifade edilmektedir. Mevcut durumda üretilen 350-400 bin konut, hızla artan nüfus göz önüne alındığında ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır.

İhale Kanunu

İhale işlemleri 1998/89 sayılı İhale Kanunu ile düzenlenmiştir.

Söz konusu kanun ihale işlemlerini ve taraflar arası ilişkileri düzenlemektedir. Ancak, müteahhit ile müşteri arasında bir ihtilaf doğması halinde devletin bir parçası olan mahkemelerde ihtilaf görüşülmede, mahkeme kararlarının sonuçlandırılması uzun zaman almaktadır. Diğer taraftan, mahkemeler her ne kadar bağımsız olmakla birlikte, kararlar ikili ilişkilerden etkilenmektedir.

Buna ilave olarak, kanun, kamu kurumlarının ödemeleri zamanında yerine getirmemesi halinde herhangi bir ceza öngörmemektedir.

Son olarak, kanunda ihaleyi kimin kazanacağını belirlemede kalite ve fiyatı birlikte değerlendirmeyi öngörmesine rağmen, düşük fiyat kaliteye tercih edilmektedir.

İhale Kanununun diğer bir özelliği ise, yabancı şirket tarafından teklif edilen en düşük bedelin % 15 üzerinde bir değer Mısırlı bir şirket tarafından teklif edilmesi halinde, bu teklif en düşük teklif sayılmaktadır. Dolayısıyla, yerli şirketleri tercih eden bir yapı arz etmektedir.

Turizm

Mısır'ın döviz kazandıran en önemli sektörü turizmdir. Ancak sektör ani iniş ve çıkışlara, ülke içindeki ve dışındaki olaylardan doğan güvenlik endişesinden etkilenmeye çok açıktır. Ülkenin iklim yapısı, Akdeniz ve dünyanın doğal akvaryumu olan Kızıldeniz sahilleri ile, en önemlisi dünyanın en eski medeniyetlerinden birisi olan firavunlar döneminden kalan piramitler, tapınaklar ve diğer eserler ülkeyi turistik anlamda cazip kılmaktadır. En çok turist Almanya, İtalya ve Rusya'dan gelmektedir.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Ülkede 45 600 km karayolunun 42 bin km'si asfalt kaplı, 3 600km'si stabilize. 2001 itibariyle ülkede 9 432 km uzunluğunda demiryolu bulunmaktadır. Kahire'de 4,5 km uzunluğunda günlük 2 milyon yolcu kapasiteli, şehir içi metro ulaşım hizmeti vardır.

Mısır'da; Kahire, Aswan, Sharm el Sheikh, Dahlia, Luxor, Abu Simbel, New Valley, Hurgada, East Oweinat, 6th October Hava Limanları gibi 60'ın üzerinde sivil ve askeri amaçlı havalimanı bulunmaktadır. Kahire'den anılan hava limanlarına düzenli seferler mevcuttur. Kahire hava limanı hariç diğerleri 1000-5000 yolcu kapasitelidir.

Ülkede 12 adet liman bulunmaktadır. Limanlarda hizmet kalitesi ve ekipman kapasitesi düşüktür. Sektör bölgede bulunan Beyrut ve Haifa limanlarının yoğun rekabeti ile karşı karşıyadır.

Mısır'ın deniz taşımacılığı kapasitesini güçlendirmede önemli bir adım, dünyanın en büyük liman işletici firması olan Hong Konglu Hutchison Whampoa'nın İskenderiye ve El Dekheila'da konteyner taşımacılığı için iki liman inşa etme işini almış olmasıdır.

Diğer taraftan Süveyş Kanalı gelirleri, Mısır'ın döviz kazandıran dört ana sektöründen birini oluşturmaktadır.

Mısır'da telefon hizmetleri Telecom Egypt tarafından verilmektedir. GSM cep telefonları konusunda, Mobinil (France Telecom, Motorola ve Orascom Telecom) ve Vodafone Egypt (Vodafone ve yerel şirket Alkan ortaklığı) faaliyet göstermektedir.

İnternet kullananların sayısı giderek artmaktadır. Bilgi teknolojisi ve İnternet kullanıcılarının sayısını artırmak için bilgisayar ekipmanları ve yazılımda ithalat vergileri % 5'e düşürülmüştür.

Enerji

Petrol sanayi. ihracat gelirlerinin yaklaşık % 40'ını oluşturmaktadır. milli gelirden % 8.6'lık bir paya

sahiptir. Petrol gelirleri döviz kazandıran dört ana sektörden biridir. Mısır'ın ham petrol rezervleri tahminen 3,7 milyar varildir. Ham petrol kaynakları bakımından kendi kendine yeterli olarak kabul edilen Mısır'da, enerji kaynakları bakımından yükselen sektör doğal gazdır.

Petrol rezervlerinin giderek azaldığı ifade edilmektedir. Bu nedenle, Mısır'ın geleceğinin petrolden ziyade doğal gazda olacağı söylenebilir. 1990 yılından bugüne yapılan araştırmalar sonucunda keşfedilen doğal gaz rezervleri 62 trilyon m³'e ulaşmıştır. Ülkede enerji kullanımı doğal gaza kaydırılarak petrol ihracata yönlendirilmektedir. Ancak petrolün büyük kısmı ülke içinde tüketildiği için ihracata kalan kısmın süreç içinde azalacağı, ülkenin ihracatçı konumundan çıkacağı söylenmektedir.

Mısır'ın sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ihracatı 2003 yılı ortasında başlamıştır. Ürdün ile imzalanan 30 yıllık bir anlaşma gereğince Mısır bu ülkeye deniz altına döşenmiş borularla doğal gaz satmaktadır.

Bankacılık

Mısır'da, Merkez Bankası, bankacılık ve kambiyo işlemleri 2003/88 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir.

Mısır'da faaliyet gösteren bankalar ile bunların yurt dışındaki bayileri Merkez Bankasına kayıt yaptırmak zorundadır.

Banka kurulabilmesi için sermayenin 500 milyon Mısır Poundundan düşük olmaması gerekmektedir. Yabancı bankaların şubeleri için alt limit ise 50 milyon dolardır.

Bankalar fiyatlandırma ve faiz oranlarını tespit etmekte serbest bırakılmıştır.

Bankalar faaliyetlerini durdurabilmek için Merkez Bankasından izin almak zorundadır. Merkez Bankası, bankaların Yönetim Kurulu üyelerine müdahale edebilmektedir.

Özel ve tüzel kişiler sahip oldukları dövizli onaylanmış bankalar veya döviz ofisleri aracılığıyla, değişim, tasarruf gibi faaliyetlerde bulunabilirler. İhracatçıların kazandıkları döviz ile ilgili tasarruflarına bazı sınırlamalar getirilebilmektedir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

2007 yılı itibarıyla Mısır'ın sahip olduğu yabancı yatırımlar toplamı yaklaşık 50 milyar dolardır. Bu tutarın ülkenin GSYİH'sine oranı olan % 37,9 Kuzey Afrika ortalaması olan % 30,1'in üzerindedir. 2005-2007 yıllarında ülkeye gelen yabancı yatırımlar toplamı 7,2 milyar dolar olmuştur. 2009 yılı ortasına kadar ulaşan toplam yabancı yatırımların 65 milyar dolar düzeyine ulaştığı tahmin edilmektedir.

Yabancı yatırımlar için ülkeyi cazip hale getirebilmek, çok uzun dönemden beri Mısır'ın ekonomi politikalarında önemli yer almıştır. Bu alanda mevzuatta pek çok olumlu değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

Mısır'da yatırımı geliştirmek için yatırımcılara sağlanan teşvik ve garantiler 8/1997 sayılı yasa ile düzenlenmektedir. Bu yasa 230/1989 tarihli yasanın yerini almıştır. Yatırımlar konusunda tek yetkili kurum GAFI-Yatırım ve Serbest Bölgeler Genel İdaresi'dir. GAFI, yatırım yapmak isteyen yabancılar için her türlü bilgi ve yönlendirmeyi birlikte bulabilecekleri bir merkezdir. Bir yatırım projesinin kuruluşu ve işleyişi için gerekli tüm lisansları, çalışma ve yerleşme iznini çıkartır. Yatırım için bölge ve arazi seçiminde yardımcı olur, üretime başlayış tarihini onaylar.

Firmaların ve tesislerinin karları ve ortakların bu kardaki hisseleri Ticari Gelir ve Sanayi Aktiviteleri Vergisi ve Sermaye Karları vergisinden, aktivitenin başlamasını takip eden mali yıldan başlayarak beş yıl süresince muafıdır. Bu süre yeni sanayi bölgelerinde, yeni kentsel alanlarda ve Başbakanın belirleyeceği uzak bölgelerde 10 yıl sürecektir. Aynı koşullar Gelişme Sosyal Fonu'ndan finanse edilen yeni projelerde de geçerlidir. Eski Vadi dışında kalan yerlerde muafiyet süresi 20 yıldır.

Firmaların ve kuruluşlarının ortaklık senetleri, kredi ve ipotek sözleşmeleri, kuruluş tarihlerinden itibaren beş yıl boyunca damga pulu vergisinden, noter ve kayıt ücretleri gibi kesintilerden muafıdır. Şirketin ve tesislerinin kuruluş yeri olarak seçilen arazinin kayıt sözleşmesi de bahse konu kesintilerden muafıdır. Bu yasa kapsamında olan borsaya kayıtlı anonim şirketler, her yıl Merkez Bankası tarafından belirlenen orana göre ödenmiş sermayelerinin belirli bir yüzdesi için verilmesi gereken kar vergisinden muafırlar.

Firmaların birleşmesi, bölünmesi veya yasal biçim değiştirmesinden kaynaklanan karlar ve ödenmesi gereken vergi ve resimler de vergiden muafıdır. Bakanlar Kurulu kararı ile devlet arazilerinin bu şirketlere ücretsiz tahsisi yapılabilir.

Şirket kuruluşu için yasada belirtilen kurallar çerçevesinde GAFI'den izin alınması gerekmektedir. Kuruluş izni verilen şirketler Ticaret Kütüğü'ne kayıt yaptırmak zorundadır. Bu kaydın GAFI idaresine sunulması zorunludur.

Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Yatırım Yasası'nın 29-46. maddeleri serbest bölgelerle ilgilidir. Yasa ile tüm bir kenti serbest bölge

İhtiyaçta bulunabilir. Kamu ve özel olmak üzere iki tür serbest bölge vardır. Yatırım Otoritesi İskenderiye, Süveyş, Port Said ve Kahire’de toplam sekiz tane kamu serbest bölgesi belirlemiştir. Özel bir proje veya firmaya, depolama, yeniden ambalajlama, ihracat ve hizmetlerin montaj ve imalatı için bu statü verilmektedir.

Genel olarak serbest bölgelerde yapılabilecek aktiviteler şunlardır:

- Vergileri ödenerek transit veya iç pazardan gelen ihracata hazır malların depolanması,
- İthalat vergisi ödenmeden gelen yabancı ürünlerin tutulması,
- Ürünlerin pazarın taleplerine göre işlemden geçirilmesi, birleştirilmesi, temizlenmesi ve yeniden ambalajlanması,
- Üretim, montaj, yenileme ve yerleştirme.

Tüm serbest bölgelerde firmalara süresiz tanınan yatırım teşvikleri vardır. Ayrıca buradaki firmalar ithalat ve ihracat rejiminin kurallarından, gümrük prosedürlerinden, vergilerinden, genel, satış vergisi ve diğer tüm vergilerden muaftır. Firmaların çalışması için gerekli olan makina, teçhizat ve aletler gümrük vergilerinden muaftır. İş Yasası serbest bölgede geçerli değildir. Ancak, mal depolayan firmalar ithal edilen ürünün değeri üzerinden hesaplanan yıllık % 1’lik bir ödeme yapmak zorundadır. Üretim ve montaj yapan firmalar ihrac edilen ürünün değeri üzerinden yıllık yüzde bir ödeme yapmaktadırlar. Bu bölgelerde yabancı para birimleri kullanılmaktadır.

Özel Ekonomi Bölgeleri

Özel Nitelikli Ekonomik Bölgeler (ÖNEB), 2002/83 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Bu bölgelerin amacı, tarım, sanayi ve hizmet projelerine yönelik yatırımların teşvik edilmesidir.

Her ÖNEB, Maliye Bakanının onayı ile birlikte bölgenin Yönetim Kurulu tarafından kurulacak özel gümrük ve vergi sistemi oluşturabilmektedir.

ÖNEB’lerde işveren, iş akdine son verme konusunda daha rahat davranabilme imkanına sahiptir.

ÖNEB’lerde gelir vergisi net gelirin % 10’u oranındadır. Çalışanlara uygulanan gelir vergisi ise % 5 düzeyindedir.

ÖNEB’lerde kurulacak işletmelerin ihtiyacı olan makina, ham madde, yedek parça, vs. gümrük ve KDV ödenmeden ithal edilebilmektedir. Bu işletmeler devlet garantisi altına alınmıştır. Yani kamulaştırma veya faaliyetlerini durdurmaya yönelik müdahale olmayacaktır.

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Şirket Türleri ve Şirket Kuruluşu

Mısır’da özel sektör aşağıda açıklanan şekillerde tüzel kişilik kazanmaktadır. Yabancı şirketler ise temsilcilik ofisi, bayilik, anonim şirket veya limited şirket şeklinde kurulumlaşabilmektedir. Yabancı şirketlerin Mısır’da anonim veya limited şirket kurabilmesine ilişkin iki kanun mevcuttur. Bunlardan birincisi Yatırımların Garantisi ve Teşviki Kanunu (1997/8), ikincisi ise Şirketler Kanunu (1981/159)’dur.

Ticari Şirketler: Ticari faaliyette bulunacak özel veya tüzel kişiler buldukları Valilikteki Ticaret Siciline kayıt yapmak zorundadır. Bu tür faaliyette bulunabilmek için Mısır milliyetine sahip olmak gerekmektedir. Mısırlı olmayanlar sadece ihracat faaliyetinde bulunabilirler. Ticari şirketler, tüm varlıklarıyla üstlendikleri riske karşı sorumludurlar.

Ortaklıklar: Borçlarına karşı sorumlu olan basit veya sınırlı ortaklıklar şeklinde olabilmektedir. Ortaklıklar da Ticaret Siciline kayıt yaptırmak zorundadır.

Bayilik (Branch Offices): Mısır’da kamu veya özel kurum ve kuruluşlar için bir iş veya hizmet (müteahhitlik, imtiyaz veya yönetim anlaşmaları) sunacak yabancı şirketlerin Mısır’da branşları bulunmak zorundadır. Mısır’da bayilik ofisi açmak için İç Ticaret ve Tedarik Bakanlığı, GAFI ve üstlenilen iş ile ilgili bakandan izin alınmak zorunludur. Söz konusu bayilik Ticaret Sicil ve Şirketler Dairesine kayıt yaptırmak zorundadır. Kayıtlar 5 yıl geçerlidir.

Temsilcilik Ofisi: Temsilcilik ofisi 1981/159 sayılı Şirketler Kanunu veya 1982/120 sayılı Ticari Acentalık Kanunu çerçevesinde açılabilir. Yabancı şirketler, sadece pazar araştırması, iş geliştirme ve fizibilite çalışmaları amacıyla, temsilcilik ofisi açabilirler. Bu şirketler ticari faaliyette bulunamazlar. Temsilcilik ofisinin Şirketler Dairesine kaydının yapılması zorunludur. Söz konusu ofisin kaydı her beş yılda bir yenilenebilmektedir. Yabancı şirket, Mısırlı bir kamu veya özel şirket ile Mısır’da çıkarlarını takip etmek üzere anlaşma yapabilir.

Acentalar/Distribütörler: Mısırlı bir acenta/distribütör yapmış olduğu anlaşmayı Mısır Dış Ticaret Bakanlığına kayıt yaptırmak gerekmektedir. Ticari Acentalık Kanunu, taraflar arasında çıkacak ihtilafta tarafsız bir nitelik taşımaktadır. Sorunları kendi aralarında çözebilmektedirler. Anılan kanuna göre acentanın "exclusive" olma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Anonim Şirketler: Genel olarak üç kurucu aranmaktadır. Ancak serbest bölgeler içinde kurulacak olanlar da iki kurucu yeterli bulunmaktadır. Minimum sermayenin 250 bin Mısır Poundu olması gerekmektedir. Sermayenin % 10’unun kuruluş aşamasında ödenmesi gerekmekte, üç ay içerisinde ise % 25’e çıkarılması zorunludur. Şirketin Mısır’da lisanslı bir muhasebecisi olması gerekmektedir.

Limited Şirketler: 2 ile 50 arasında hisse sahibi tarafından en az 50 bin Mısır Poundu sermaye ile kurulmaktadır. Kuruluşta tüm sermayenin ödenmiş olması gerekmektedir. Bu şirketler, sigorta,

bankacılık, tasarruf, yatırım fonları gibi faaliyetlerde bulunamazlar. Bir veya daha fazla yönetici tarafından idare edilebilirler. En az bir Mısırlı yöneticinin istihdam edilmesi gerekmektedir. Şayet 10'un üzerinde ortak bulunması halinde Denetim Konseyinin ihdas edilmesi gerekmektedir. Riske karşı sorumluluk hisse oranındadır.

Yabancı Şirketlerin Mısır'da Temsilcilik Ofisi Açmaları Halinde İstenen Bilgi ve Belgeler

- Şirketin ana sözleşmesi ve tüzüğü (onaylı),
- Ana sözleşme ve tüzüğün özetinin Arapça tercümesi (onaylı),
- Yabancı şirketin Mısır'da ofis açma ve müdür tayin kararı, Arapça tercümesi (onaylı),

Müdür yabancı uyruklu ise

- Arapça harfler ile 4'lü isim,
- Uyuğu,
- Latın harfler ile ismi
- Doğum yeri ve tarihi,
- Dini,
- Pasaport numarası,
- Pasaportun alındığı yer ve tarih
- Pasaportunda yazılı olan mesleği,
- Mısır'a giriş tarihi,
- Giriş nedeni,
- Mısır'da ne kadar kalacağı,
- Adresi,
- Mısır'da çalışacağı bölge,
- Yapacağı işin türü,
- Mısır'da daha önce bulunup bulunmadığı.

Mısır uyruklu bir müdür atanması halinde,

- 3'lü işmi,
- Uyuğu,
- Dini,
- İkamet yeri,
- Kimlik numarası, tarihi ve alındığı yer,
- Kayıt ücreti (1000 LE civarında),
- Vekalet senedi (Mısır'da işleri takip edecek kişiye Yönetim Kurulu Başkanı veya şirket sahibi tarafından verilen vekalet),
- İtiraf sözleşmesi (Müdür, adres, telefon vs. değiştiğinde Şirketler İdaresine verilen taahhüt),
- Ofisin ilgili bankadan alınan sermaye tasdiği.

İthalat ve İhracat:

Sadece Mısırlı özel veya tüzel kişiler (tamamı Mısırlılara ait) İthalat Kütüğüne kayıt yaptırmak suretiyle, ithalat faaliyetinde bulunulabilir.

Diğer taraftan, 1997/8 sayılı Yatırımların Garantisi ve Teşviki Kanunu çerçevesinde kurulan yerli ve yabancı tüm şirketler, şirket ihtiyacı olan girdileri ve ekipmanları ithal edebilirler. Bu şirketlerin İthalat Kütüğüne kayıt yaptırmaları zorunlu değildir.

İhracat işlemlerinde ise yerli ve yabancı ayrımı yapılmamakta, bu şirketlerin sadece İhracatçı Kütüğüne kayıt yaptırmaları gerekmektedir. 1997/8 sayılı kanuna göre kurulmuş şirketler için kayıt zorunluluğu bulunmamaktadır.

Sosyal Sigorta Pirimleri

Sosyal sigorta pirimleri, işveren tarafından Sosyal Sigorta İdaresine ödenmesi gerekmektedir. Bu pirimler, yaşlılık, çalışamaz hale gelme, iş kazaları, hastalık ve işsizlik sigortasını kapsamaktadır. İşveren maaşlarının % 26'sı, işçi maaşlarının ise % 14'ü oranında pirim ödenmesi gerekmektedir.

İş Kanunu

Mısır'da çalışmak isteyen yabancıların "İş İzni" almaları gerekmektedir.

2003/12 sayılı yeni İş Kanununa göre, işverenler işçilerini, yapacakları süreli ve süresiz sözleşme çerçevesinde, üç aylık deneme süresince çalıştırma hakkına sahiptirler.

Yasal çalışma süreleri ise, günde sekiz saat, haftada ise 48 saattir. İşçilerin en az 24 saat dinlenme süresine sahip olmaları gerekmektedir.

İşçilerin yılda 21 gün, 10 yıl ardışık çalışanlar veya 50 yaşına gelmiş olanların ise yılda 30 gün izin hakları bulunmaktadır.

Hastalık hallerinde yılda altı ayı geçmemek kaydıyla normal maaşın % 75 veya % 85'i oranında bir ödeme ile hastalık izni kullanılabilir.

Fazla çalışma hallerinde, normal gün için fazla çalışma piriminin % 35'i, gece için % 70'i ve hafta sonu veya tatiller için ise % 100'ü oranında fazla çalışma ücreti ödenmesi gerekmektedir.

Yeni İş Kanununa göre;

- İşçilere her yıl % 7 oranında temel maaşlar üzerinden zam yapılması gerekmektedir.
- İlgili Bakan yabancıların çalışma alanlarını ve yabancı çalışan sayısını belirleyebilir.
- Kaytarmaya karşı yeni disiplin cezaları getirilmiştir.
- İşe uygun olmayan işçilerin çıkarılması ihtimaline yer verilmiştir.
- 60 yaşın altında emekli olunmaması öngörülmüştür.
- İşçi sendikaları kanalıyla grev hakkı verilmiştir, greve gidilebilmesi için sendikanın yönetim kurulunun üçte iki çoğunluğu ile karar alınması gerekmektedir.

Leasing

Mısır, 1995 yılında çıkarılan modern bir leasing kanununa sahiptir. Yabancı leasing şirketleri kendilerini İthalatçılar Kütüğüne kaydettirerek (Mısırlı olma şartı bunlar için aranmamaktadır), ithalat işlemlerini yürütebilmektedir. Bu şirketlerin leasing kütüğüne de kayıt yaptırılmaları gerekmektedir.

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

11.05.1997 Tarih ve 8 Sayılı Yatırımların Teşviki ve Garantisi Kanunu

Yatırımların Garantisi

- Şirketler kamulaştırılmayacak ve müsadere edilmeyecektir.
- Şirketler idari olarak hacz edilmeyecek, mülk ve fonlarına el konulmayacak veya dondurulmayacaktır.
- Herhangi bir idare şirketlerin fiyatlarına ve fiyat tespitine müdahale etmeyecektir.
- Lisans kurallarına uyulduğu müddetçe hiç bir şirketin bu haklarının durdurulması veya elinden alınması söz konusu olmayacaktır.
- Şirketler kendi ihtiyacı olan ham madde, yardımcı madde, sermaye malları ve yedek parçalarını İthalatçı Kütüğüne kayıt yaptırmadan ithal edebilecektir.
- Şirketler ürettikleri ürünlerin İhracatçı Kütüğü'ne kaydolmadan ihraç işlemlerini gerçekleştirebilecektir.

Yatırımların Teşviki

Şirketlerin karları, bulunduğu bölgeye göre aşağıda belirtilen süreler dahilinde elde edilen kardan alınması gereken vergilerden muaftır.

- Eski yerleşim merkezlerinde yapılan yatırımlarda 5 yıl,
- Yeni sanayi şehirleri ve yeni yerleşim birimlerinde 10 yıl,
- Yukarı Mısır'da yapılan yatırımlarda ise 20 yıl.
- İlk yıldaki muafiyet üretimin başladığı tarihten itibaren başlayıp, takip eden mali yılın sonuna kadar ki dönemi kapsamaktadır.
- Şirketlerin Ticari Kayıt tarihinden itibaren üç yıl boyunca kullanıldığı krediler, ipotek sözleşmeleri; noter ve kayıt ücretleri gibi kesintilerden muaftır.
- Şirketin kuruluş yeri için seçilen arazinin kayıt sözleşmesi de bahse konu kesintilerden muaftır.
- Hisse senetleri borsalara kaydolmuş şirketlerin ödenmiş sermayeleri kadar ki değer şirket gelirlerinden alınması gereken vergilerden muaftır. Bu değer Merkez Bankası tarafından belirlenir.
- Şirket kuruluşu için gerekli makina, teçhizat ve aletlerden sadece % 5 gümrük vergisi tahsil edilir.
- Şirket birleşmelerinde ortaya çıkan karlar ve ödenmesi gereken vergilere muafiyet sağlanmaktadır.

Bakanlar Kurulu kararı ile devlet arazilerinin bu şirketlere ücretsiz tahsisi yapılabilir.

Teşvik Alanları: Yatırımların teşvik imkanlarından faydalanabilmesi için aşağıdaki alanlardan birisinde yer alması gerekmektedir.

- Kıraç, Çöl veya Benzer Bölgelerin Kazanımı veya Tarımsal Üretime Açılması: Bu alanların üretim yapılabilecek şekilde alt ve üst yapı düzenlemesi ile üretime açılması gerekmektedir.
- Hayvan, Yerli Tavukçuluk ve Balık Üretimi: Kırmızı et için hayvan besleme, beyaz et için kümes hayvanları besleme ve balık çiftlikleri kurma ve balık avlama alanlarını kapsamaktadır.
- Sanayi ve Madencilik: Ham maddelerin işlenmesi, paketlenmesi, şekillendirilmesi, montajı, petrol üretimi ve ayrıştırılması, makine ve ekipman tasarımı, sinema sanayini kapsayan faaliyet alanları, maden ve metal arama, işletme, çıkarma, kesme ve taş ocakçılığı işlemlerini kapsamaktadır.
- Otel, Motel, Apartman Oteller, Tatil Köyleri ve Turist Taşımacılığı: En az üç yıldızlı olan turistik tesisler kurulması ve işletilmesi ile Kara, Nil Nehri, Deniz ve Hava yolu ile turist taşımacılığını kapsamaktadır.
- Dondurulmuş Ürün Taşımacılığı, Konteyner İstasyonları ve Silolar:
- Hava Taşımacılığı ve Yer Hizmetleri:
- Uluslararası Deniz Taşımacılığı: Feribot ve diğer taşıma araçları ile karasuları dışında deniz taşıma hizmetleri.
- Petrol Sondajlama, Arama ve Taşıma Hizmetleri:
- Konut Projeleri: İdari olmayan bina inşaatı ve projenin 50 konuttan az olmaması gerekmektedir.

Altyapı Yatırımları: İçme Suyu, Kanalizasyon, Elektrik ve Yol yatırımları.

Hastane ve Diğer Klinikler: Kapasitesinin %10'nu ücretsiz yapmak zorundadır.

Bilgisayar Programları ve Sistemleri Üretimi: Tasarım ve yazılım üretme, uygulama, eğitim.

► Dış Ticaret

Genel Durum

Mısır; Irak, Libya, Suriye, Lübnan, Ürdün, Fas ve Tunus ile Serbest Ticaret Anlaşması imzalamıştır.

Ayrıca COMESA olarak bilinen (Doğu ve Güney Afrika Ülkeleri Ortak Pazar Anlaşması) ile Afrika'da gümrüksüz geniş bir ticaret alanı yaratılması amaçlanmıştır. COMESA üyeleri; Angola, Burundi, Comoros Adaları, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Cibuti, Eritre, Etiyopya, Kenya, Madagaskar, Malawi, Mauritius, Mısır, Namibya, Rwanda, Seyşel, Sudan, Swaziland, Uganda, Zambia ve Zimbabve'dir (20 ülke).

COMESA Anlaşması Afrika Ekonomik Topluluğuna giden yolda bir aşama olarak kabul edilmektedir. Bir ürünün muafiyet kapsamında değerlendirilebilmesi için üye ülkelerde üretilen ürünün minimum %45'nin yerli katkı olması gerekmektedir. Mısır'ın da yer aldığı 9 ülke % 100 indirim taahhüdünü yerine getirmiştir.

Üye ülkelerin 2004'e kadar gümrük birliği, 2025'e kadar ise parasal birlik oluşturması öngörülmüştür. COMESA çerçevesinde, malların serbest dolaşımına kolaylık sağlanması neticesinde maliyetlerde %25 düşüş gerçekleştiği ileri sürülmektedir.

GAFTA (Büyük Arap Serbest Ticaret Alanı Anlaşması) ile Arap ülkeleri arasında Arap Ortak Pazarı kurulmaya çalışılmaktadır.

17 üyeli PAFTA (Pan Arap Serbet Ticaret Alanı) 1 Ocak 2005'de oluşturulmuştur. 300 milyon nüfusa sahip bu bölgede 2008'de gümrük birliği, 2020'de ortak pazar oluşturulması hedeflenmiştir.

AB-Mısır Ortaklık Anlaşması

25 Haziran 2001 tarihinde imzalanan Anlaşma 1 Haziran 2004'den itibaren geçici olarak uygulanmaya başlamıştır. Buna göre 12 yıllık bir süre sonunda AB ile Mısır arasında bir serbest ticaret alanı oluşacaktır. Sanayi ürünlerinde Mısır AB'ye gümrüksüz mal satabilmektedir. Mısır'ın bazı tarım ürünlerindeki kotaları genişletilmiş, bazı yeni ürünler tercihli sisteme alınmış ve tarımsal ihracat takvimi uzatılmıştır. AB ise sanayi ürünlerini bölümlere ayırarak, aşağıda detayları verilen süre ve şekillerde nihai olarak 3, 13 ve 15'er yıllık dönemlerde gümrük vergilerinin sıfırlanması hakkını kazanmıştır.

Anlaşmanın II Nolu ekinde belirtilen hammadde ve sanayi malzemelerinde 3 yıllık sürede yüzde 25'erlik azaltmalarla üç yılın sonunda AB kaynaklı ürünler için tüm gümrük oranları sıfırlanacaktır. III nolu ekte yer alan ürünler için (sanayi üretiminde kullanılan hammaddeler, yarı mamul ürünler ve inşaat malzemeleri) gümrük oranları ise anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl sonra ilk olarak %10, sonraki her yıl ise %15'lik dilimlerde düşürülecektir. Dokuzuncu yılın sonunda tüm gümrükler sıfırlanacaktır. IV. Nolu ekte verilen ürünler ise (giysiler, elektrikli ev aletleri, kozmetik ürünleri, mobilya ve taşıma amaçlı araçlar) 1.1.2009'dan 1.1.2016'ya kadar olan sürede ilk yıl %5, sonraki yıllarda %15'lik azalışlarla sıfırlanacaktır. Binek araçlarını içeren V nolu ek ise 2010-2019 arasında %10'luk azaltmalarla sıfırlanacaktır.

Tarımda işlenmiş ve işlenmemiş tüm gıda ürünlerinde Mısır AB'ye gümrüksüz ürün satabilmektedir.

ABD, Mısır, İsrail Nitelikli Sanayi Bölgesi Anlaşması (Qualified Industrial Zones-QIZ)

QIZ yaklaşımı 1996 yılında ABD tarafından Orta Doğu'da barışın sağlanmasına katkıda bulunması için öncelikle Ürdün, İsrail ve Mısır düşünülerek başlatılmıştır. Ürdün'de 1999'dan beri 13 QIZ bölgesi ABD tarafından onaylanmıştır. Mısır, ABD ve İsrail arasında, içinde % 11,7 oranında İsrail girdisi bulunan ve Mısır'da Nitelikli Sanayi Bölgeleri'nde üretilmiş ürünlerin ABD pazarına gümrüksüz girmesini düzenleyen QIZ anlaşmasına ilişkin Mısır-İsrail protokolü 14.12.2004 tarihinde imzalanmıştır.

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

	2006	2007	2008	2009*
İhracat	20.546	24.455	29.849	23.089
İthalat	33.104	44.949	56.623	45.564
Ticaret Hacmi	53.650	69.404	86.472	68.653
Ticaret Açığı	-12.558	-20.494	-26.774	-22.475

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Country Report, January 2011

*: The Economist Intelligence Unit tahmini

İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 Dolar)

	2008	2009
TOPLAM TÜM ÜRÜNLER	26.224	19.306
2711 Petrol gazları	3.990	4.139
2709 Ham petrol yağları	2.195	3.213
2710 Petrol yağları (ham yağlar hariç)	4.946	1.364
3102 Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	432	1.020

6203 Erkekler için takımlar, ceketler, pantolonlar	42	414
6204 Bayanlar için takımlar, ceketler, pantolonlar	94	330
0805 Turuncgiller (taze, kurutulmuş)	399	298
8544 İsole edilmiş kablo ve teller	563	220
7308 Demir çelikten inşaat aksamı	89	211
7018 Cam boncuklar ve taklit taşlar	0	194
6109 Tişörtler, fanilalar, diğer iç giyim eşyası-örülmüş	411	192
7208 Demir-çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600 mm fazla	727	176
0806 Üzüm (taze, kurutulmuş)	161	176
6302 Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	258	176
1006 Piring	181	174
2510 Tabii kalsiyum fosfatlar; tabii alüminyum, kalsiyum fosfatlar	125	167
2515 Mermer, traverten, ekosin vb.	212	166
6110 Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme)	2	159
0701 Patates	163	146
7408 Bakır teller	38	143
5702 Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer	2	138
7606 Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	2	128
5703 Halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	1	127
5205 Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (% 85 veya fazla pamuk içeren)	130	109
2803 Karbon (karbon karaları ve başka yerde belirtilmeyen karbonlar)	265	102
7108 Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş)	15	101
7601 İşlenmemiş alüminyum	108	95
0810 Diğer taze meyveler	77	94
3004 Tedavide kullanılan ilaçlar (GTİP 3002, 3005, 3006 dışındakiler)	162	90
2814 Susuz (saf) amonyak veya amonyağın sulu çözümleri	42	88
3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	336	85
6910 Seramikten musluk taşları, lavabolar, küvetler, rezervuarlar vb.	82	82
4818 Tuvalet kağıtları ve ev işlerinde veya sağlık amacıyla kullanılan türden benzeri kağıtlar	208	81
3922 Plastiklerden banyo küvetleri, duşlar, eviyeler, lavabolar vb.	141	79
4104 Sığır ve benzeri hayvanların derileri	16	78
2106 Gıda müstehzarları, başka yerde belirtilmemiş	26	76
6107 Erkekler ve erkek çocuklar için iç çamaşırları, pijamalar vb.	12	74
2712 Vazelin; parafin; mikro-kristal bünyeli petrol mumu,yağlı mumlar	138	71
0406 Peynir ve lor	302	70
3817 Karışım halinde alkilbenzenler,alkilnaftalinler (27.07, 29.02 hariç)	0	69
5201 Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	194	68
0708 Baklagiller	40	66

Kaynak: ITC Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (milyon Dolar)

	2008	2009
TOPLAM TÜM ÜRÜNLER	52.752	44.923
2710 Petrol yağları (ham yağlar hariç)	2.249	1.693
1001 Buğday	2.111	1.402

8703 Binek otomobiller	919	1.232
7214 Demir çelik çubuklar	28	1.084
4407 Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaçlar	896	917
8517 Telefon cihazları	1.017	798
3004 Tedavide kullanılan ilaçlar (GTİP 3002, 3005, 3006 dışındakiler)	746	691
1005 Mısır	975	621
1201 Soya fasülyesi	517	606
1511 Palm yağı ve fraksiyonları	653	596
8708 Motorlu taşıt parça ve aksamları	754	582
2711 Petrol gazları	1.514	524
8431 Makine parça ve aksamları (GTİP 84.25 to 84.30)	65	472
8414 Hava veya vakum pompaları, kompresörleri, fanlar	330	446
8481 Vanalar ve musluklar	410	436
8411 Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	143	431
2601 Demir cevherleri ve zenginleştirilmiş demir cevherleri	612	430
8479 Makineler ve mekanik cihazlar	344	383
8413 Sıvılar için pompalar ve sıvı elevatörleri	297	369
8419 Isıl işleme maddeleri işleyen makine ve tesisler	183	364
8602 Diğer lokomotifler	0	360
7304 Demir ve çelikten tüp, boru ve profiller	188	358
8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	567	350
7403 Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	1.097	349
0202 Sığır eti (dondurulmuş)	483	333
7204 Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları	1.609	314
8474 Madencilikte kullanılan eleme, yıkama, tasnif vb. makineler	161	313
4011 Kauçuktan yeni dış lastikler	314	298
8471 Otomatik bilgi işlem makineleri, optik okuyucular vb.	184	296
8429 Buldozerler, angledozerler, greyderler, toprağın tesviyesine mahsus makineler vb.	267	286
8421 Sıvıların ve gazların fiitre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makine ve cihazlar, santrifüjler	214	279
3002 İnsan ve hayvan kanı, serum ve diğer kan fraksiyonları	138	268
5402 Sentetik filament iplikleri	373	266
1701 Kamış veya pancar şekeri	551	263
2401 Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	25	262
0713 Kuru baklagiller	294	252
3901 Etilen polimerleri	529	248
7305 Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (çapı 406,4 mm.yi geçenler)	95	247
9018 Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	201	245
8504 Elektrik transformatörleri, statik konvertörler	251	240

Kaynak: ITC Trademap

Dış Ticaretin Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

İhracatın Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

	2006	2007	2008	2009	2010a	2011a	2012a
Ham petrol ve petrol ürünleri (kömür dahil)	52,2	46,2	49,6	48,7	51,1	58,0	57,1
Bitmiş ürünler (tekstil dahil)	30,6	37,5	38,2	37,4	38,9	45,0	45,2
Yarı mamüller	7,4	8,3	6,8	7,5	7,7	8,8	8,8

Kaynak. EIU, Country Risk Service, Egypt, Ocak 2011, a: tahmini

İthalatın Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

	2006	2007	2008	2009	2010a	2011a	2012a
Yarı mamüller	26,4	27,7	31,8	37,9	37,3	36,6	37,6
Sermaye malları	26,2	24,6	22,9	24,2	24,1	24,1	25,2
Tüketim malları	12,6	15,3	16,4	19,4	19,4	19,7	20,8
Petrol ve ürünleri	8,0	8,8	9,9	11,1	11,0	10,9	11,3

Kaynak. EIU, Country Risk Service, Egypt, Ocak 2011, a: tahmini

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (1 000 Dolar)

	2005	2006	2007	2008	2009
ABD	12,9	10,7	9,1	7,1	7,8
İtalya	9,3	11,4	8,9	9,4	7,2
İspanya	7,6	8,2	7,1	6,5	6,7
Hindistan	1,2	5,7	6,9	5,9	6,7

Kaynak. EIU, Country Risk Service, Egypt, Ocak 2011

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (1 000 Dolar)

	2005	2006	2007	2008	2009
ABD	10,4	11,3	11,6	10,3	9,9
Çin	6,4	8,2	9,6	9,9	9,7
Almanya	6,9	6,4	6,3	6,8	7,0
İtalya	5,7	5,4	6,4	7,3	6,9

Kaynak. EIU, Country Risk Service, Egypt, Ocak 2011

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Ticari belgelerin dokümantasyonunda tek pencere uygulamasına geçilmiş, gümrük vergisi uygulanan tarife 27'den 6'ya indirilmiş ve gümrükteki denetimler basitleştirilmiştir. Ülkede mal ve hizmet ihracatının artışı, tarife ve tarife dışı kısıtlamalarının kaldırılması ve iç talebin güçlenmesine paralel olarak yabancı döviz likiditesi güçlüdür.

Geçmişte Mısır poundunun rekabet gücünün olmaması ihracatın başarısız olmasının bir nedeni olarak gösterilmiştir. 2000 yılından sonra paranın değerini düşüren devalüasyonlar yapılmıştır. Sanayi altyapısının güçlendirilip, çeşitlendirilerek yakın ve büyük pazarlara girilmesi yönünde AB Ortaklık Anlaşması'na büyük önem verilmektedir.

Mısır'ın en önemli ticari ortağı ABD'dir. Mısır Amerikan buğdayının en büyük alıcısı ve diğer tarım ürünlerinin, makine ve ekipmanın önemli ithalatçısı durumundadır. Mısır'daki yatırımcı ülkelerin başında ABD ve İngiltere gelmektedir.

Mısır son yıllarda ithalatını sınırlamak için tarife dışı yöntemler uygulamaktadır. Mart 2003'de çıkan 506 sayılı Başbakanlık Kararnamesi ile ihracattan kazanılan dövizin yedi gün içinde ticari banka oranlarıyla Mısır pounduna çevrilmesi gerekmektedir. Geri kalan % 25 yabancı döviz cinsinden tutulabilmektedir.

Hükümet fiyat artışlarını ve diğer mallardaki kıtlığı engellemek için özel sektör tarafından ithal edilen yedi üründe Eylül 2003'de dolar-pound paritesini 1 dolar=5,35 pound olarak sabitlemiştir. Bunlar; un, buğday, mısır, yemeklik yağlar, mercimek ve fava fasulyeleridir.

Mısır DTÖ kurallarına uyum sağlamak için son yıllarda hem gümrük tarifelerinde, hem tarife dışı engellerde hem de dış ticaret işlemlerinin yürütülmesinde uluslararası standartlara yaklaşan bir politika izlemektedir. Bu kapsamda gümrük tarifelerinde kademeli olarak önemli indirimler yapılmaktadır.

İthalat Reimi

Dış ticareti düzenleyen yeni İthalat ve İhracat Yönetmeliği Ekim 2005'de yürürlüğe girmiştir. Yeni uygulamada;

- İthalat kontrole tabi ürünler sayısında indirim,
- İthalatçılara söz konusu kontrollerde kullanılmak üzere bağımsız uluslararası kuruluşlardan alınan kendi uygunluk belgelerini ibraz etme hakkı,
- Uluslararası kabul görmüş üretim standartlarında (örneğin CE) üretilen ürünlerin ithalatında kontrole gerek bulunmaması,
- İmalat ve hizmetler sektörlerine yönelik ithalatta ayrımcılık hükümlerinin iptal edilmesi, gibi hükümler yer almaktadır.

Söz konusu yönetmelikte, özellikle ithalat uygulamalarında yapılan ve önemli bulunan düzenlemeler şöyledir:

- (1) Perakende ticaret,
- (2) Mal ve hizmet üretimi,
- (3) Özel kullanım,
- (4) Kişisel kullanım ve
- (5) Devlet tarafından yapılan ithalat olmak üzere beş ana grup altında toplanmıştır.

İthalatına izin verilen ürünler

- İkinci el ürün ithalatına ilişkin Liste 2 ile bu yönetmelikte herhangi bir şekilde izin verilen ürünler dışında kalan ürünlerin yeni/kullanılmamış olması,
- Dış Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nca belirlenen kurallar çerçevesinde, ithal edilen ürünlerin uluslararası bar kodu taşıması,
- Bu yönetmeliğin 3 nolu Ekinde yer alan ürünlerin karşılığında belirtilen şartlara uyması gerekmektedir. Ayrıca, ürünlerin gümrük tarafından ithalatına izin verilmesi aşamasında, ithalata konu ürünü imal eden üreticiye ait bilgilerin yer aldığı faturanın ibrazı gerekmektedir.

Ürünün perakende ticaret (ürün değişikliğe uğramadan ya da paketlenildikten sonra yurt içinde ticarete konu olması) amacıyla ithal edilmesi halinde, yetkili birimlerce tasdik edilmiş menşe şahadetnamesinin sunulması gerekmektedir. Bunun için istisna; kullanılmış ithaline izin verilen ürünler, Sağlık Bakanlığı'nca onaylanmış ürünler vb.

Numune, Model, Promosyon ve Tanıtım Malzemelerinin İthalatı

Numune veya modelin kalite ispatı, ilaç numunelerinin Sağlık Bakanlığı incelenmesi ve onayı, tanıtım malzemelerinin konusu ve ilgili kuruluşun adının, yabancı filmlerin Edebi Eserler İdaresince onaylanması gerekmektedir.

Sergi Amaçlı Ürün İthalatı

Sergi ve fuar amacıyla ülkeye getirilen ürünlerin içeriye satılması veya yeniden ihracatı ile ilgili düzenlemeler, Fuarlar ve Sergiler Genel İdaresi tarafından yapılmaktadır. Bu ürünlerin iç piyasaya satılması Fuarlar İdaresi ile ilgili gümrük idaresinin gözetiminde yürütülür ve ithal prosedürünün tamamlanması gerekmektedir.

İthalatta Kalite Kontrolü

Makina ve teçhizat ithalatında; ülke menşei gösterir Arapça, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde yazılmış ve makina üzerine veya paket üzerine yapıştırılmış etiketin bulunması,

Paketlenmiş gıda ürünleri ithalatında; her bir paket üzerinde menşe ülke ve ithalatçının isim ve adresi bulunan ve Arapça, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde yazılmış etiket olması,

Kümes ve büyükbaş hayvan eti ithalatında; Kesimhanenin ismi, kesim tarihi, ithalatçı kayıtları, ürünün doğrudan menşe ülkesinden gönderilmesi, sağlık şartlarına uygun paketlenmiş olması ve biri Arapça olmak kaydıyla İngilizce veya Fransızca olarak iki dilde; menşe ülke, ürün adı ve varsa markası ile kesim işlemini denetleyen ve onaylanmış olan birimin isminin etikette belirtilmesi zorunludur.

İthalat Yasak Ürünler:

- Dini inançlara aykırı yazı ve resim bulunduran ürünler,
- Tavuk kanat, ayak ve sakatlığı, kuş karaciğeri,
- Enjeksiyon pompası bulunmayan çift darbe motorlu motosiklet,
- Her tür asbest, asbestli fren pedalı,
- Genetik olarak işlenmiş yağ içeren tuna balığı,
- Böcek ilaçları ve bazı kimyasallar (Tarım Bakanlığı'nca izin verilenler hariç).

Tarifeler ve Diğer Vergiler

VERGİLER

Mısır'da uygulanan vergiler aşağıda sıralanmaktadır.

- 1) Mısır'lı veya Mısırlı olmayan bireylerin gelirleri üzerinden ödemesi gereken gelir vergisi,
- 2) Sermaye gelirlerine uygulanan gelir vergisi,
- 3) Bireylerin sınai ve ticari faaliyetleri sonucu elde ettikleri gelirlere uygulanan gelir vergisi,
- 4) Maaşlara uygulanan gelir vergisi,
- 5) Ticari olmayan faaliyetlerden elde edilen gelirlere uygulanan vergiler,

6) Süyümlenik Vergisi,
7) Kurumlar Vergisi.

Kurumlar Vergisi: Anonim ve limited şirketler, yabancı şirketlerin branşları kurumlar vergisine tabidir. Standart kurumlar vergisi %40 düzeyindedir. Sanayi ve ihracat faaliyetlerinden elde edilen kara uygulanan kurumlar vergisi ise %32'dir.

Gümrük Tarifelerine İlişkin Genel Değerlendirme:

1. Mısır, 1998 yılında aldığı bir kararla birçok üründe % 50 olan gümrük tarifelerini % 40 düzeyine çekmiştir.
2. İthalatta alınan gümrük vergilerinde, ortalama tarife oranı % 27,5 civarında olup, benzer düzeydeki ülkelerle karşılaştırıldığında Mısır'ın uyguladığı tarifeler yüksek seviyesini korumaktadır.
3. İthalatta % 1 oranında hizmet ve analiz ücreti tahsil edilmektedir.
4. Gümrük vergisi % 5-29 arası olan ürünler ithalatında % 2, % 30 ve üzerinde olan ürünler ithalatında % 3 ek vergi tahsil edilmektedir.
5. Bütün ürünler genelde % 10 olmak üzere, % 5-25 arası KDV'ye tabidir.
6. Yerli un satışlarında KDV tahsil edilmezken, ithal una % 10 KDV uygulanmaktadır.
7. Tekstil ürünlerinde uygulanan ithalat yasağı 2002 yılı Ocak ayında kaldırılmıştır. Ancak, parça başına getirilen yeni vergiler mal bedelinin % 50'sinin çok üzerine çıkmaktadır. Bu ürünler ithalatında parça başına 1400 Mısır Pounduna (225 \$) kadar vergi uygulanmaktadır.
8. Otomobil vergilerine bakıldığında, 1500 cc ve üzeri arabalarda % 100 ila % 135 gümrük vergisi bulunduğu görülmektedir.

Tarife Dışı Engeller ve Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

1. Zorunlu Kalite Kontrol Standartları: Hükümet yerli ve ithal ürünlere aynı standartları uyguladığını iddia etmekle birlikte, gerek ihracatçılar ve gerekse ithalatçılardan edinilen bilgilere göre, ithalatta uygulanan standart kontrollerinin caydırıcı nitelik taşıdığı şeklindedir. Ürün standartları, Sanayi Bakanlığı Standartlar Genel İdaresi tarafından belirlenmektedir. Ancak, bu standartlara uygunluğun belirlenmesi, çeşitli bakanlıklardaki kurumlar tarafından icra edilmektedir. Örneğin, Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve Dış Ticaret Bakanlığı. Bu bakanlıkların arasında genelde bir koordinasyon problemi bulunmaktadır. Mısır'ın halihazırda 4500 standart uygulaması bulunduğu, bunun %7'sinin ise zorunlu olduğu belirtilmektedir. Tarım ürünlerinden sağlık ürünlerine ve elektronik eşyaya kadar birçok üründe zorunlu kalite standardı bulunmaktadır. Bu ürünlerde, standart uygulaması denetiminin ve izinlerinin farklı birimlerce verilmesi uygulamada karşılaşılan en önemli sorundur. Bu sorunun çözümü amacıyla, 1999 yılında alınan Başkanlık kararınca ithalatta standart denetimi, İthalat ve İhracat Kontrol İdaresinin koordinasyonu çerçevesinde yürütülmesi öngörülmüştür.
2. İthal Lisansı: Tarım ürünlerinden bazılarında ithal lisansı uygulaması bulunmaktadır. Örneğin, tavuk eti ile ilgili ithalat lisansı almak oldukça güç hatta mümkün bulunmamaktadır.
3. İthalat Mevzuatının Açık Olmaması: İthalatta aranması koşulların açık olmaması, devamlı değiştirilmesi ve birçok birimin ithalata müdahale yetkisine sahip olması, Mısır'a ihracatı zorlaştıran bir unsur olarak bulunmaktadır.
4. Gümrük Bürokrasisi: Gümrüklerde otomasyona geçilmemiş olması, kayıtların elle yapılması, çalışma saatleri, kalifiye eleman yetersizliği vb. nedenlerden dolayı ithal ürünlerinin gümrükten çıkışı uzun zaman almaktadır.
5. Gümrük Değerlemesi: Mısır, 2001 yılının Temmuz ayında DTÖ gümrük değerlendirme sistemini uygulayacağını açıklamasına karşın, bu açıklama uygulamada karşılığını bulmamıştır. İthalatçılar, yeni fatura bazlı sistem ile eski referans bazlı değerlendirme sistemi arasında kalmaktadır. Gümrüklerde fiyat tespit komisyonları bulunmakta ve bu komisyonlar keyfi kararlar alabilmektedir.
6. Raf Ömrü: Bazı tarım ürünlerinde raf ömrü standartları oldukça katı ve üreticinin kalite, güvenlik ve teknolojik düzeyini kapsamayan tekdüze bir nitelik taşımaktadır. Bazı tarım ürünlerinin Mısır'a ithalatında raf ömrünün %50'sinin geçerliliğini koruması gerekmektedir. Örneğin, peynirler.
7. Etiketleme ve Paketleme: Gıda, paketlenmiş ürünler, et ve makina gibi ürünlerin Mısır'a ithalatında, etiketleme ve paketleme konusunda ciddi bürokratik engeller bulunmaktadır. Tavuk ve kırmızı et doğrudan menşe ülkeden yüklenmeli ve paket üzerinde Arapça detaylar yazılmalıdır. Bu zorunluluklar üretim maliyetini yükseltmektedir. Benzer şekilde, tekstil ürünlerinde yüksek maliyetli ve karmaşık etiketleme zorunluluğu bulunmaktadır. Örneğin, ithal edilecek kumaşın üzerinde diğer detayların yanında ithalatçının isminin kumaşın kenarına dokunmuş olması gerekmektedir. Diğer taraftan, sağlıklı yaşam amaçlı üretilen ürünlerin (diet ürünleri gibi), yerli üretimin korunması amacıyla, ithalatına izin verilmemektedir.
8. Fiyat Kontrolleri: Bazı ürünlerin iç piyasa fiyatlarının devlet tarafından baskı altına alınması da ticaretin önündeki temel tarife dışı engellerden birisini oluşturmaktadır. Özellikle, temel gıda ürünleri ile ilaçlarda bu uygulama yaygınlık kazanmıştır.
9. Menşe Belgesi: Mısır'a her türlü ürünün ithalatında, menşe ülkesindeki Mısır Konsolosluklarından onaylanmış menşe şahadetnamesinin eklenmesi zorunluluğu 2007 yılı itibarıyla kaldırılmıştır.
10. Otomobil İthalatı: Mısır, 1998 yılında yayımlanmış olduğu bir kararla, otomobillerin ancak üretildiği yılda ithal edilebileceğini hükme bağlamış olup, dolayısıyla ikinci el otomobil ithalatını dolaylı bir şekilde engellemiştir.
11. Telif Hakları: Her ne kadar Mısır 2002 yılının Mayıs ayında patent haklarının korunmasına dair kapsamlı bir yasayı kabul etmekle birlikte, hukuk sisteminin yetersizliği nedeniyle patent, marka ve benzer hakların yeterince korunmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, Mısır'a yönelik ihracatta ürünlerin markasının ilgili birimlere kaydının yaptırılması, bu hakların korunabilmesi bakımından gerekli olduğu düşünülmektedir.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

İthalatta Aranan Şartlar

Dayanıklı ve dayanıksız tüketim mallarının gümrüklerden çıkışı için bu ürünlerin menşe ülkesinden veya üretici firmanın ana merkezlerinden veya bayilerinden ya da dağıtım merkezlerinden gönderilmesi ön koşuldur. Aynı zamanda ithalatta uygulanan kalite kontrol kurallarına uyum sağlaması gerekmektedir.

Kalite kontrolüne tabi ürünlerde aşağıdaki kurallara uyulması gerekmektedir.

Paketlenmiş Ürünler: Paket içindeki ürüne uymalı, ürün konteynerin boşluğunu doldurmalı, konteynerin ahşap olması halinde konteynerin kendisinin ilgili kuruluşlarca hasare problemi yaratmayacağına onaylanmış olması ve her bir paket üzerinde Arapça olarak aşağıdaki detayların yazılması gerekmektedir.

- Üretici adı varsa markası ve ürün türü,
- Ürünün teknik özellikleri ve kullanıma hazırlanması gereken bir ürün olması halinde kullanıma ilişkin bilgiler,
- Taşıma işlemine ilişkin uluslararası spesifikasyonlar ve göstergeler,
- Menşe ülke,
- Üretim ve son kullanım tarihleri.

Makina, Alet ve Ekipmanlar: Her birinde menşe ülkesinin silinmeyecek şekilde yazılmış olması ve Arapça olmak üzere aşağıdaki detayları içeren katalog bulundurulması gerekmektedir.

- Parçaların illüstratif çizimi,
- Kurma ve işletmeye alma metodu,
- Bakım metodu,
- Elektrikle çalışıyor olması halinde elektrik devreleri,
- Güvenlik uyarıları.

Arabalarda motor bilgileri ve Mısır ikliminde kullanılabilirliği ve yakıt spesifikasyonları.

Klima, buzdolabı ve aerosol ürünlerde ozon tabakasını bozucu bir madde kullanılmaması aranan bir şarttır.

Gıda Ürünleri: Bu ürünler kapalı konteynir içinde paketlenmiş olmalı, temiz ve kokudan arı olmalı, silinmeyecek şekilde Arapça olarak aşağıdaki detayları içermelidir.

- Üreticinin adı ve varsa markası,
- Menşe ülkesi,
- Ürün adı, kalitesi ve
- İthalatçının adı ve adresi
- Üretim ve son kullanma tarihleri,
- Hazırlanma şekli,
- İçeriği,
- Kolay bozulabilir olanlarda korunma ve stoklama hakkında teknik bilgi,
- Net ve brüt ağırlıklar,
- Balık hariç et ürünlerinde "Islamic Slaughter" yazılması.
- Üretim ve son kullanma tarihi İngilizce yazılabilir.

Et Ürünleri: Bu ürünler Mısır'a doğrudan menşe ülkeden gönderilmelidir. İyi paketlenmeli ve Arapça olarak aşağıdaki detayları içermelidir.

1. Menşe ülke,
2. Ürün adı ve varsa markası,
3. Kesimhanenin adı,
4. Kesim tarihi,
5. İthalatçının adı ve adresi,
6. Kesimi gözlemleyen veya denetleyen kurumun adı.

Tekstil Ürünleri: İthalatçının adı, kumaşın kenarına(selvedge) menşe ülkenin yazılması (başlangıcından bitişine kadar) ve kumaşın 30 m'den kısa olmaması gerekmektedir.

Proforma fatura ve kesin faturanın aşağıdaki bilgileri içermesi gerekmektedir.

- Kumaşın uzunluğu,
- Cm olarak genişliği,
- Cm olarak Weft'deki iplik sayısı,
- Cm olarak warp'daki iplik sayısı,
- Weft yarn numarası,
- Warp yarn numarası,
- Weft malzemesi,
- Warp malzemesi,
- Baskı türü,
- Baskı boyası türü,
- Hazırlama şekli,
- Uzunluk başına gram olarak ağırlık.

Radyasyon Testine Tabi Ürünler

- Gıda ürünleri,
- Yağlar ve bu yağların ürünleri,
- Canlı hayvanlar,
- Bitkiler ve tohumlar,
- Hayvan yemi,
- Süte ikame ürünler,

- Tutun.

► Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

2009 yılında yaşanan küresel krize rağmen Mısır'a olan ihracatımız % 83 oranında artarak 2,62 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu durum sadece gelişmiş pazarlara bağlı olmamanın ne kadar önemli olduğunu da göstermiştir. İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2010 yılı itibarıyla 3,18 milyar düzeyindedir.

2010 yılında Mısır'a olan ihracat % 13,6 azalma gösterirken, bu ülkeden olan ithalat ise % 44,4 artış göstermiştir. Türkiye'nin ihracatında meydana gelen azalma büyük ölçüde inşaat demirinden kaynaklanmıştır.

Türkiye-Mısır Dış Ticaret Değerleri (1 000 Dolar)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2000	375.707	140.720	234.987	516.428
2001	421.469	91.720	329.748	513.189
2002	326.389	118.173	208.216	444.562
2003	345.779	189.397	156.382	535.176
2004	473.145	255.242	217.904	728.387
2005	687.299	267.246	420.054	954.545
2006	709.353	392.524	316.829	1.101.877
2007	902.703	679.932	222.770	1.582.635
2008	1.426.450	942.817	483.633	2.369.267
2009	2.618.193	641.552	1.976.641	3.259.745
2010	2.261.286	926.280	1.335.006	3.187.566

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin ihracatındaki önemli ürünlerin başında inşaat demiri gelmektedir. 2008 yılında 38,9 milyon dolar inşaat demiri ihracatı 2009 yılında yaklaşık bir milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu ani ihracat artışı sonrasında 2010 yılında ihracat 284 milyon dolar düzeyine gerilemiştir.

Türkiye ile Mısır arasındaki ticarete şu an itibarıyla en önemli ürün inşaat demiridir. Mısır'a, küresel krizin dünya ticaretini kısıtladığı 2009 yılında yaklaşık 1 milyar dolarlık inşaat demirinin Türkiye'den ihraç edilmesi çok önemli bir gelişmedir. Mısır'ın inşaat demiri üretimi, talebini karşılayacak düzeyde değildir. Hızla çoğalan genç bir nüfusa sahip bulunan ülkede, orta gelir düzeyinde bulunanların sayısını ve kentleşmenin giderek artması nedeniyle büyük bir konut ihtiyacı bulunmaktadır. Gelecek 10-15 yıllık dönemde her yıl ortalama 600-800 bin konut üretileceği tahmin edilmektedir. Şu an itibarıyla ülkede 6 milyon konut eksikliği bulunduğu ifade edilmektedir. Mevcut durumda üretilen 350-400 bin konut, hızla artan nüfus göz önüne alındığında ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır.

Türkiye'ye Mısır'dan ithal edilen önemli ürünlerin başında ise kimyasal gübreler gelmektedir. Karbon, pamuk, amonyak ve ham petrol en fazla ithalatı yapılan diğer ürünlerdir.

Türkiye'nin Mısır'a İhracatında Başlıca Ürünler (Dolar)

GTİP Ürünler	2008	2009	2010
7214 Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş)	38.982	1.008.397	284.340
2710 Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	25.552	201.102	253.815
7207 Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	118.701	96.174	156.431
2523 Çimento	2.003	75.805	92.201
8703 Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	69.559	40.614	77.227
5209 Pamuk men (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2 den fazla)	26.488	30.378	45.972
0713 Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	11.816	31.551	45.316
4011 Kauçuktan yeni dış lastikler	32.715	33.371	44.901
5402 Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	10.254	13.490	36.692
5501 Sentetik lif demetleri	38.210	33.051	36.196
8708 Kara taşıtları için aksam, parçaları	34.811	22.650	32.387
7213 Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	4.314	77.203	30.915

2830	karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbonat içeren	16.855	15.760	28.478
7216	Demir/alaşimsız çelikten profil	30.670	22.377	28.149
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş)	18.088	20.593	25.649
7323	Demir/çelikten ev işlerinde kullanılan eşya ve aksamı	12.264	17.360	24.131
7305	Demir/çelikten diğer tüp ve borular-kaynaklı vb.-çapı>406	2.682	7.226	22.614
1001	Buğday ve mahlut	0	5.311	21.563
5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	4.166	13.025	21.404
3401	Sabunlar, yüzey aktif organik maddeler	15.469	13.022	17.178
3906	Akrilik polimerleri (ilk şekilde)	11.417	15.616	17.081
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	7.628	13.377	16.891
6006	Diğer örme mensucat	13.265	16.074	16.372
8450	Çamaşır yıkama makineleri	4.306	3.594	15.189
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü,	15.036	12.180	14.058
4818	Tuvalet kağıtları, kağıt havlu, mendil, kumaş, masa örtüsü vb	3.696	10.404	14.024
7612	Aluminyum fıçı, varil, bidon, kutu vb. kaplar-hacmi<300lt	12.055	11.924	13.751
7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	12.774	16.628	13.355
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	5.198	5.093	13.261
8437	Tohumları temizleme, ayırma, öğütme, işleme makineleri	6.492	16.987	13.201
7409	Bakır levha, plaka ve şeritler (kalınlığı >0, 15 mm)	12.931	6.069	13.078
7312	Demir-çelik tellerden örme halat, kablo, örme hantlar	13.895	10.544	10.592
6206	Kadın/kız çocuk için gömlek, bluz, vs.	3.276	6.537	10.054
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	9.802	11.558	9.741
7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamülü (600mm den geniş)	9.765	9.333	9.213
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. >	11.616	27.496	9.155
7013	Masa, mutfak, tuvalet, ev tezyinatı vb için cam eşya	11.379	10.356	9.065
2917	Polikarboksilik asitler, anhidritleri, halojenürleri ve türevleri	64	3.718	8.721
7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış	7.158	6.002	8.363
8455	Metalleri haddeleme makineleri, bunların silindirleri	10.749	12.043	8.280
	Toplam (diğerleri dahil)	1.426.450	2.618.193	2.261.286

Kaynak: TÜİK

Ülkenin büyük konut ihtiyacının uzun yıllar devam edecek olması göz önüne alındığında, Mısır'ın inşaat demiri ithal etmeye devam edeceği anlaşılmaktadır. Bu açıdan, Mısır tarafınca Türkiye'den ithal edilen 7213 ve 7214 GTİP grubunda bulunan "demir veya alaşimsız çelikten filmaşın ve çubuklar" için Ekim 2010 tarihinde başlatılan anti-damping soruşturması çok büyük önem taşımaktadır.

İhracatımızdaki, diğer önemli ürünler ise; kurşunsuz benzin, demir/ çelik yarı mamuller, çimento, binek otomobiller, pamuklu mensucat, araba lastiği olarak sıralanabilir. İhraç ettiğimiz önemli tarım ürünleri ise kırmızı mercimek ve fındıktır.

Türkiye'nin xxx'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Dolar)

GTİP Ürünler	2008	2009	2010
3102 Azotlu mineral/kimyasal gübreler	46.326	55.153	78.705
2803 Karbon (tarifenin başka yerinde belirtilmeyen)	61.225	44.505	73.978
5205 Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	31.251	31.634	61.594
3817 Karışım halinde alkalibenzenler, alkalinaftalenler	667	25.381	53.011
2814 Saf amonyak/amonyağın sulu çözeltileri	16.380	15.484	37.164
1006 Piring	37.571	43.678	35.824
3904 Vinil klorür/halojenli diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)	17.672	14.460	33.785
2710 Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	32.839	15.492	29.968
7210 Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. den geniş)	65.297	16.475	27.351
5402 Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	1.449	14.378	25.602

7207 Sentetik iplik, monofil, genelde dokumalı	3.070	13.303	27.332
7208 Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm >	127.880	73.911	24.510
3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	13.089	11.478	22.897
7408 Bakır teller	87.330	25.131	21.224
5508 Suni-sentetik devamsız lifden dikiş ipliği	283	15.223	20.041
6203 Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	8.779	13.496	16.727
3902 Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	27.249	17.475	16.438
5510 Suni devamsız lifden iplikler (dikiş ipliği hariç)	2.766	8.858	15.000
4802 Sıvanmamış kağıt ve karton	637	369	14.577
5201 Pamuk (kardesiz, taranmamış)	14.687	7.241	14.564
5509 Sentetik devamsız lifden iplik (dikiş hariç) (toptan)	2.099	4.604	12.845
6204 Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	5.055	5.457	11.841
5209 Pamuk men (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2 den fazla)	2.497	8.471	11.743
2713 Petrol yağlarının/bitümenli min. elde edilen yağların kalıntıları	20.783	2.392	11.541
2505 Her nevi tabii kum	15.090	10.371	10.225
7606 Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	14.674	3.910	9.418
1703 Şeker ekstraksiyonundan/rafinaından elde edilen melaslar	14.667	2.698	8.888
2303 Nişastacılık, şeker pancarı, şeker ve içki san. artık ve posaları	0	12	8.633
3920 Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamlar	4.284	11.185	7.744
2712 Vazelin; parafin, yağlı mum, ozakerit, linyit mumu, vb.	7.353	7.087	7.367
3506 Diğer müstahzar tutkallar, yapıştırıcılar	13	1.587	7.336
6109 Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	5.572	4.076	6.652
7404 Bakır hurda ve döküntüler	307	0	6.406
7207 Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	8.451	112	6.141
6006 Diğer örme mensucat	258	1.551	5.952
4011 Kauçuktan yeni dış lastikler	1.882	3.857	5.542
5208 Pamuk men (ağırlıkça %85 ve fazla pamuk m.kare 200gr)	3.432	2.025	5.302
5810 İşlemeler (parça, şerit, motif halinde)	98	527	5.055
5401 Dokumaya elverişli suni ve sentetik lifden dikiş ipliği	10	2.161	4.688
2815 Sodyum hidroksit (kostik soda) potasyum hidroksit	17.746	5.062	4.511
Toplam (diğerleri dahil)	942.817	641.552	926.280

Kaynak: TÜİK

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

ANLAŞMANIN ADI	İMZA TARİHİ	RESMİ G. TARİHİ
Denizcilik Anlaşması	14.02.1988	17.12.1988
Hava Taşımacılığı Anlaşması	12.01.1993	18.10.1995
Kara Ulaştırması Anlaşması	07.11.1994	-
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	26.12.1993	30.12.1996
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	18.07.1994	28.09.1994
Ticaret Anlaşması	04.10.1996	07.01.1997
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	04.10.1996	31.07.2002
KEK VI. Dönem Protokolü	04.10.1996	07.01.1997
Türkiye-Mısır Serbest Ticaret Anlaşması	27.12.2005	30.01.2007-Mükerrer

Kaynak: DTM

TÜRKİYE-MISIR SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye, gerek AB ile Gümrük Birliğinden kaynaklanan yükümlülükleri gerekse ticari çıkarları uyarınca, Mısır Arap Cumhuriyeti ile bir Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmasına atfettiği önem doğrultusunda 1997 yılından itibaren bu konuda azami gayret göstermiştir. Bu çerçevede, müzakereler 1998 yılı Aralık ayında başlatılmış ve son olarak 2005 yılı Eylül ayında yapılan altıncı tur görüşmeler neticesinde STA tamamlanmıştır.

Anlaşma dönemin Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'in 26-27 Aralık 2005 tarihlerinde Mısır'a gerçekleştirdiği ziyaret esnasında dönemin Devlet Bakanı Sayın Kürşad Tüzmen ile Mısır Dış Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Rachid Mohamed Rachid tarafından 27 Aralık 2005 tarihinde Kahire'de imzalanmış olup, 1 Mart 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ülkemiz ile Mısır arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmaları ile diğer birçok alanı kapsayan işbirliği anlaşmaları mevcuttur. Bu anlaşmalara Serbest Ticaret Anlaşması'nın ilave edilmesi ile birlikte Mısır ile olan ticari ve ekonomik ilişkilerin yasal çerçevesi tamamlanmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan Türkiye ve Mısır, 25 AB üyesi ülke ile 10 Akdeniz ülkesi arasında 2010 yılı itibariyle bir Serbest Ticaret Alanı oluşturulmasını öngören Barcelona Sürecinin de tarafları olup, iki ülke arasında imzalanan STA bu alanda da önemli bir adım oluşturmaktadır.

Anlaşmanın Kapsamı

Türkiye-Mısır Serbest Ticaret Anlaşması, GATT 1994/DTÖ, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında Ortaklık tesis eden Anlaşma ve Avrupa Toplulukları ve Üye Devletleri ile Mısır arasında Ortaklık tesis eden Avrupa-Akdeniz Anlaşması hükümleri paralelinde, sanayi ürünlerindeki gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları ile eş etkili vergi ve önlemlerin kaldırılması; tarım ürünlerinde taviz değişimi ile hayvan ve bitki sağlığı önlemleri; hizmetler, yatırımlar ve genel hükümler (iç vergilendirme, yapısal uyum, dumping, korunma önlemleri, devlet tekelleri, ödemeler, menşe kuralları, devlet yardımları fikri, sınai ve ticari mülkiyet hakları, kamu ihaleleri, vs.) alanlarında düzenlemeler içermektedir.

Sanayi Ürünleri:

Sanayi ürünlerinde uygulanacak tercihli rejim Protokol I'de belirlenmiştir. Türkiye, Avrupa Birliği tarafından Mısır'a uygulandığı üzere, Mısır menşeli tüm sanayi ürünlerinin Türkiye'ye ithalatında uygulanan gümrük vergilerini STA'nın yürürlüğe girişiyle birlikte sıfırlanmıştır.

Mısır Tarafı ise, AB-Mısır Ortaklık Anlaşmasına paralel olarak ülkemiz menşeli sanayi ürünlerinin Mısır'a ithalatında uygulanan gümrük vergilerini farklı indirim takvimine sahip 4 ayrı liste çerçevesinde aşamalı olarak sıfırlanması öngörülmüştür. Bu kapsamda gümrük vergisi indirimleri;

- Liste 1 (Liste 1 Ek) için anlaşmanın yürürlüğe girişiyle birlikte başlanmak suretiyle 1 Ocak 2008 tarihinde,
- Liste 2 (Liste 2 Ek) için 1 Ocak 2008 tarihinde başlanmak suretiyle 1 Ocak 2014 tarihinde
- Liste 3 (Liste 3 Ek) için 1 Ocak 2010 tarihinde başlanmak suretiyle 1 Ocak 2017 tarihinde ve
- Liste 4 için 1 Ocak 2011 tarihinde başlanmak suretiyle 1 Ocak 2020 tarihinde tamamlanması öngörülmüştür.

Tarım Ürünleri:

Taraflar arasında tarım ürünleri ticaretinde uygulanacak tercihli rejim Protokol II ile belirlenmiştir. Bu kapsamda, Tarafların ihracatı açısından önem arz eden belirli ürünlerde kotalar dahilinde veya herhangi bir miktar kısıtlaması olmaksızın vergi indirimi/muafiyeti şeklinde taviz değişiminde bulunulmuştur.

Anılan Protokole ekli Tablo A Türkiye menşeli belirli tarım ürünlerinin Mısır'a ithalatında uygulanacak tercihli düzenlemeleri, Tablo B ise Mısır menşeli belirli tarım ürünlerinin Türkiye'ye ithalatında uygulanacak tercihli düzenlemeleri içermektedir.

Menşe Kuralları:

Anlaşma kapsamında taraflar arasında uygulanacak tercihli menşe kuralları Protokol III ile belirlenmiş olup, anılan Protokol Pan-Avrupa-Akdeniz modelini temel almaktadır.

Serbest Ticaret Anlaşması'nın ihracatçılarımız açısından olumlu etkileri giderek artmaktadır. Mısır tarafınca bir takvime bağlanan, gümrük vergilerinde yapılacak indirimler daha etkili olmaya başlamıştır. Örneğin; içinde en fazla ürünün yer aldığı 2 sayılı listede bulunan ürünler için 2011 yılında normal gümrük vergilerinin % 45'i Türk ürünleri için uygulanacaktır. Bu durum Çin'e göre ürünlerimize önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bu indirimler giderek artacak ve sonunda sıfırlanacaktır.

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Telif Hakları

Telif hakları ile ilgili yasal düzenlemeler, 2002/82 sayılı Telif Hakları Kanunu çerçevesinde yapılmıştır.

Patent: Telif Hakları Kanunu, yatırımcılara Mısır'da müracaat ettikleri tarihten itibaren 20 yılına patent koruması sağlamaktadır. Tasarımlardan uygulamaya dönük olanlar için yenilenebilir olmak üzere 7 yıl, şematik olanlarda ise 10 yıl patent koruması öngörülmüştür. Söz konusu kanun ile gizli veri ve bilgiler de koruma altına alınmıştır.

Ticari Marka: 2002/82 sayılı Kanun ticari marka sahiplerine 10 yıllık koruma sağlamaktadır. Bu 10 yıl ikinci defa yenilenebilmektedir. Diğer taraftan, söz konusu kanun ünlü markaları Mısır'da kayıt yaptırmadan da koruma altına almıştır.

Endüstriyel Tasarım ve Çizimler: Bu tür haklar, kayıt tarihinden itibaren 10 yıl korunmakta, ilave 5 yıl daha süresi uzatılabilmektedir.

Telif Hakkı: Telif hakkı yazarı ölümünden 50 yıl sonrasına kadar koruma altına alınmıştır. Şayet yazarın tüzel kişi olması halinde koruma basım tarihinden itibaren başlamaktadır. Uygulamalı sanat ürünlerinin korunması, basım tarihinden itibaren 25 yıldır. Yayım programları ise yayımlandığı tarihten itibaren 20 yıl koruma altına alınmıştır.

Botanik Ürünler: Bu tür ürünlerin kaydının yapılması şartıyla, koruma sağlanmaktadır. Koruma süresi ağaçlar ve asmalar için 25 yıl, diğer tarım ürünleri için ise 20 yıldır.

Dağıtım Kanalları

Yeni İthalat Yasası perakende sektörü için katalizör görevi görmüştür. Devlet her yıl Kahire Uluslararası Fuarı'nı desteklemekte ve reklamını yapmaktadır. Bu fuara 5.000 üretici ve perakendeci katılmaktadır.

Gıda dışında en hızlı büyüyen alt sektör oyuncaklardır. Özellikle ucuz Çin oyuncakları ile perakendeciler bu sektörde büyümeyi tercih etmiştir. Ayrıca 2004'de Toys R Us Kahire'de iki outlet açmıştır. Sina ve Kızıl Deniz Bölgesi en önemli turist bölgeleridir. En önemli turistik şehirler olan Hurghada, Sharm El Sheikh, Dahab, Soma Bay, Taba ve Marisa Alam'da çok sayıda outlet açılmıştır.

İthalatçılar Mısır'da çok güçlüdür. Ürünlerini doğrudan ithal eden tek süpermarket zinciri Güney Afrika Cumhuriyeti kökenli Shoprite'dir. Mısır'da ithalat işlemleri ve gümrükten mal çekme güvenilir bir ithalatçı olmadan çok zordur. İngiliz J Sainsbury süpermarket zinciri 2000'de ilk mağazalarını açtıktan sonra, kısa sürede 100 outlete ulaşmıştır. 18 ay sonra ise Mısır'dan geri çekilmiştir. Kapanma nedenleri arasında; doğrudan ithalat yapmak istemesi ama özellikle gıda ürünlerinde gümrüklerdeki işlemlerin uzun sürmesi ve bürokrasi sayılmaktadır. Ayrıca İsrail ile bağlantıları olduğuna dair söylentiler de tüketicilerin protestosuna neden olmuştur.

Gıda ile ilgili perakendecilik

Son yıllarda Kahire ve İskenderiye'de çok sayıda alışveriş merkezi açılmaktadır. Büyük alışveriş merkezleri yabancı markaları çekmektedir. Ancak bu alanlar çok zengin kesimlerin ve turistlerin uğradığı yerlerdir. Mısır'da belli başlı süpermarket zincirleri ve alışveriş merkezleri şunlardır:

Metro Markets: Bu zincirin Alman Metro şirketi ile ilişkisi yoktur. Mısır'ın en büyük sermaye grubu olan Mansour ailesine aittir. Metro mağazalarının çoğu Metro Express denilen mini marketlerdir.

Carrefour: Kahire'de bir, İskenderiye'de bir olmak üzere iki Carrefour vardır. Yenilerinin de açılması planlanmaktadır.

Shoprite: Güney Afrika Cumhuriyeti kökenli mağazalar zinciridir. Shoprite doğrudan ithalat yapan tek firmadır.

Omar Effendi Shops: Gıda dışı dayanıklı tüketim malzemeleri, giysi, ayakkabı, mutfak eşyaları, hediyelik eşya vb. satan mağaza orta ve üst kesime yöneliktir.

On the Run: Kiosklarda ve benzin istasyonlarında ithal gıda ürünleri satılmaktadır. Exxon Mobil'in işlettiği "On the Run"ların sayısı gittikçe artmaktadır.

İnternet Üzerinden Satış

İnternette ticarete iki site öne çıkmaktadır: www.waffar.com ve www.otlob.com. Waffar tüketici ürünleri ile ilgili tüm promosyonları duyurmakta, Otlob ise çok sayıda lokanta adına sipariş kabul etmektedir

Tüketi Piyasası, Tüketici Tercihleri ve Tüketim Harcamaları

Tüketici Profili ve Tercihleri

Mısır milli gelirin ve kişi başına düşen harcanabilir gelirin düşük olduğu bir ülkedir. Ekmek devlet tarafından sübvansede edilmektedir. En zengin ile en fakir kesim arasındaki uçurum tüketim ürünleri pazarının çok parçalı olmasına neden olmuştur. 72 milyonluk nüfus içinde 2 milyon kişinin "orta" veya "varlıklı" sınıf olduğu tahmin edilmektedir.

Hane sayısı 15 milyon civarındadır. Şehirlerde nüfusun çoğu apartmanlarda yaşamaktadır. Bunların alanı 65-370 metrekare arasında değişmektedir. Ancak evler eski ve bakımsızdır. Ev başına 4-5 kişi düşmektedir.

Nüfusun % 95'i yüzölçümünün % 5'inde yaşamaktadır. Büyük Kahire idari biriminde toplam nüfusun % 25'i yaşamaktadır. Bu yığılma dağıtımı ve perakendecilere erişimi kolaylaştırmaktadır.

Mısırlı tüketiciler ülkelerinin dışı açılması ve TV, İnternet, turizm gibi açılımlar sayesinde diğer ülkelerde üretilen ve tüketilen ürünlerden, hizmetlerden ve yaşam tarzlarından haberdar olmaya başlamıştır. Ülkenin iç pazarı genel ekonomi ve ticaret, özelleştirme, dış ticaret, gümrüklerde aşamalı liberalleşmeyi getiren yasal düzenlemeler ve COMESA, GAFTA, AB Ortaklık Anlaşması ve ABD ile QIZ Anlaşması gibi oluşumlarla birlikte yabancı firmaların rekabetine açılmaktadır. Bu hareketlilik son kullanıcı olarak Mısırlı tüketicilerin gıda ve dayanıklı tüketim ürünlerinde çok sayıda ürün alternatifi ile karşılaşmalarını sağlamakta, tüketici zevklerinde ve kullanım alışkanlıklarında önemli değişimlere neden olmaktadır.

Tüketiciler genellikle gelirlerini gıdaya harcamaktadır. İkinci harcama kalemi eğlencedir. Son yıllarda tüketici kredileri verilmesiyle araba sahibi olanların sayısı hızla artmıştır. Ancak Mısır'da trafik çok büyük bir problemdir. Haberleşme harcamaları da yüksektir ve mobil telefon kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır.

Eskiden tüketiciler gıda alışverişlerini küçük bakkallardan ve yakınlarındaki merkezlerden almayı tercih ederdi. Ancak önemli kentlerde süpermarketlerin açılması ile orta ve üst düzey gelir grubu kalitesi, temizliği, ürün çeşitleri nedeniyle giderek buraları tercih etmeye başlamıştır. Halen en çok tercih edilen yerler yine de küçük, yerel bakkallardır. Buralarda yer sıkıntısından dolayı ürünlerin sergilenmesi üst üste yığılarak yapılmakta, büyük süpermarket veya hipermarketlerdeki gibi çeşitli markaların teşhir edilmesi mümkün olmamaktadır. Ancak tüketicilerin büyük merkezleri tercih etmeye yönleneceği beklentisi vardır.

Ev temizlik ürünlerinde devalüasyon nedeniyle ürünler pahalılaşınca tüketiciler çok zorunlu görmediklerini almaktan vazgeçmişlerdir. İmalatçılar girdilerini dışarıdan dolarla almak zorunda olduklarından döviz kurlarındaki artış doğrudan fiyatlara yansımıştır.

Tüketici Tercihleri

Mısır milli gelirin ve kişi başına düşen harcanabilir gelirin düşük olduğu bir ülkedir. Ekmek devlet tarafından sübvansede edilmektedir. En zengin ile en fakir kesim arasındaki uçurum tüketim ürünleri pazarının çok parçalı olmasına neden olmuştur. 72 milyonluk nüfus içinde 2 milyon kişinin "orta" veya "varlıklı" sınıf olduğu tahmin edilmektedir.

Hane sayısı 15 milyon civarındadır. Şehirlerde nüfusun çoğu apartmanlarda yaşamaktadır. Bunların alanı 65-370 metrekare arasında değişmektedir. Ancak evler eski ve bakımsızdır. Ev başına 4-5 kişi düşmektedir.

Nüfusun % 95'i yüzölçümünün % 5'inde yaşamaktadır. Büyük Kahire idari biriminde toplam nüfusun % 25'i yaşamaktadır. Bu yığılma dağıtımı ve perakendecilere erişimi kolaylaştırmaktadır.

Mısırlı tüketiciler ülkelerinin dışa açılması ve TV, İnternet, turizm gibi açılımlar sayesinde diğer ülkelerde üretilen ve tüketilen ürünlerden, hizmetlerden ve yaşam tarzlarından haberdar olmaya başlamıştır. Ülkenin iç pazarı genel ekonomi ve ticaret, özelleştirme, dış ticaret, gümrüklerde aşamalı liberalleşmeyi getiren yasal düzenlemeler ve COMESSA, GAFTA, AB Ortaklık Anlaşması ve ABD ile QIZ Anlaşması gibi oluşumlarla birlikte yabancı firmaların rekabetine açılmaktadır. Bu hareketlilik son kullanıcı olarak Mısırlı tüketicilerin gıda ve dayanıklı tüketim ürünlerinde çok sayıda ürün alternatifi ile karşılaşmalarını sağlamakta, tüketici zevklerinde ve kullanım alışkanlıklarında önemli değişimlere neden olmaktadır.

Tüketiciler genellikle gelirlerini gıdaya harcamaktadır. İkinci harcama kalemi taşımacılıktır. Son yıllarda tüketici kredileri verilmesiyle araba sahibi olanların sayısı hızla artmıştır. Ancak Mısır'da trafik çok büyük bir problemdir. Haberleşme harcamaları da yüksektir ve mobil telefon kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır.

Eskiden tüketiciler gıda alışverişlerini küçük bakkallardan ve yakınlarındaki merkezlerden almayı tercih ederdi. Ancak önemli kentlerde süpermarketlerin açılması ile orta ve üst düzey gelir grubu kalitesi, temizliği, ürün çeşitleri nedeniyle giderek buraları tercih etmeye başlamıştır. Halen en çok tercih edilen yerler yine de küçük, yerel bakkallardır. Buralarda yer sıkıntısından dolayı ürünlerin sergilenmesi üst üste yığılarak yapılmakta, büyük süpermarket veya hipermarketlerdeki gibi çeşitli markaların teşhir edilmesi mümkün olmamaktadır. Ancak tüketicilerin büyük merkezleri tercih etmeye yönleneceği beklentisi vardır.

Ev temizlik ürünlerinde devalüasyon nedeniyle ürünler pahalılaşınca tüketiciler çok zorunlu görmediklerini almaktan vazgeçmişlerdir. İmalatçılar girdilerini dışarıdan dolarla almak zorunda olduklarından döviz kurlarındaki artış doğrudan fiyatlara yansımıştır.

Reklam ve Promosyon

Mısır'da doğru seçilmiş gazete ve dergilere verilecek reklamlar etkili olmakla birlikte, Mısır'da gazete okuma oranı düşük, TV izleme oranı ise yüksektir. Televizyon reklamları bu sayede geniş bir kesime ulaşabilir. Radyolarda da reklam vermek mümkündür. Reklam verme maliyeti Ramazan ayında yükselmektedir. Mısırlıların % 70'inin radyo dinlediği tahmin edilmektedir.

-Billboard'lara Reklam vermek ve Sokaklarda Broşür Dağıtımı

Mısır'da yol kenarlarında dev sokak afişleri kullanılmaktadır. Binaların çatısında basılı ve neon ışıklı reklam panoları yer almaktadır. Bu reklamların izlenirlik oranı yüksektir. Ayrıca trafiğin yoğun olduğu Kahire'de sıklıkla el ilanlarının arabaların içine atıldığı da görülmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Pazarı Ziyaret Etmek: Mısır pazarı için bire bir ilişkiler ticaretin başlamasında çok önemlidir. İthalatçılarla ve acentalarla tanışmak, pazarı ve çalışma koşullarını daha iyi anlamak için fırsat yaratılarak mutlaka ziyaret edilmesi gerekir.

Güvenilir bir ticaret ortağı bulmak: Mısır piyasası karmaşık ve rekabetçidir. İyi bir acenta ile anlaşmak pazarda başarının yolunu açabilir.

Deneyimli, kıdemli yöneticilerle çalışmak: Eğer Mısır'a bir yönetici gönderilecekse üst düzeyde

değerinin yansıtılmasında bir seçiminin. Mısır toplumunda yavaş ve değerime çok önem vermektedir.

İş Kuralları: Daima Mısır kuralları ile çalışmaya özen gösterilmelidir. Yerleşme ve ortama alışma zaman alır ancak sağlam bir temel kurduktan sonra karlı işler yapılabilir. Ancak Mısırlı işadamlarının iyi pazarlıkçı olduğu unutulmamalıdır.

Pazar araştırması kaynaklarını doğru belirlemek: Mısır'daki Ticaret Müşavirliğimize mutlaka başvurulması gerekmektedir. Ayrıca Mısır'ın CAPMAS adlı kurumunun pazara ve demografik yapıya ilişkin çeşitli araştırmaları vardır. Bunlar düşük ücret karşılığında satın alınabilir.

Türkiye ve Türk Malı İmajının Olumlu Etkisini Kullanmak: Mısırlılarda Türkiye'ye karşı hayranlık vardır. Tarihten gelen ilişkiler ve kültürel-dini bağlar nedeniyle Mısırlılar Türkiye ekonomisine, yönetim biçimine ve aile ilişkilerine özen duymaktadır. Tatillerini Türkiye'de geçirmek, Türkiye'den bir evlilik yapmak statü göstergesidir.

Fuara Katılımı: Mısır pazarına girişte pazara yerinde yapılacak kişisel satış ziyaretlerinin dışında en etkili yöntem fuarlara katılmaktır. Mısır'da düzenlenen resmi ve özel fuarların organizasyon ve denetimi Uluslararası Fuarlar ve Sergiler Genel Organizasyonu-GOIEF (<http://www.goief.gov.eg>, <http://www.cairo.org>) tarafından yapılmaktadır.

► İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Mısırlıların Özellikleri: Mısırlılar 5.000 yıllık geçmişi olan uygarlıklarıyla gurur duymaktadırlar. İslam dini çok önemlidir. Ancak, ülkenin tarihinden gelen özellikler Batı etkisi ve hayranlığı ile Orta Doğu'daki Arap milliyetçiliğini kaynaştıran bir toplumsal yapı ortaya çıkarmıştır. Çalışma hayatında kamuda bürokratik, eski tarzda yöneticiler, özel sektörde ise yabancı dil bilen Batı taraftarı kişilere ratslanmaktadır.

Sabırlı olmak: Alışılmadık kırtasiyecilik ve bürokratik prosedürler için yavaş ilerlemesine neden olur. Asla çok kısa bir sürede iş sonuçlandırmayı, anlaşma imzalamayı beklememek gerekir.

Yerel kültürle tanışmak: Mısırlılar genellikle açık, çabuk kaynaşan ve yeni ilişkiler kurmaktan zevk alan insanlardır. Batıya hayranlıkları vardır. Yabancıları düşmanlıkla değil dostça karşılarlar. Nüfusun yarısından fazlası gençtir ve bu kesimler özellikle yeni görevlere, yaşam biçimlerine açıktırlar. Bireysellik değil toplum bilinci gelişkindir. İş hayatında hiyerarşi, itaatkarlık ve ünvanlara önem verilir.

Yeme içme alışkanlıkları: Mısırlılar sabah 9 gibi kahvaltı yaptıktan sonra işyerlerinde öğle yemeği için ara verilmemektedir. İş hayatı genellikle saat 3-4 gibi bittiğinde öğle yemeği olarak saat 4-5 gibi geç bir saatte ağır bir yemek alınır. Daha sonra ise gece geç saatlerde hafif bir akşam yemeği yenir. İş hayatında dışarıda yemek olağandır.

Alkolden Uzak Durmak: İslam'da alkol yasaktır. Bir Mısırlıyı sosyal bir etkinliğe davet etme durumunda bu kişinin alkol aldığı bilinse bile, ortamda kesinlikle alkollü içecek bulundurmamak gereklidir.

Fotoğraf Çekerken Dikkat Etmek: Mısır'da özellikle yönetim birimlerinin, kamu kurumlarının, üniversitelerin, askerlerin fotoğrafını çekmemek gerekir. Fotoğraf çekimine olumsuz bakılmaktadır. Mümkünse izin alınmalıdır.

Yabancıların Yaşamı: Mesai süresinin kısa olması Kahire'deki yabancı çalışanlara boş vakit ve eğlence için çeşitli fırsat sunar. Kahire'de Nil kenarında ve Kızıl Deniz'de çok lüks tatil ve dinlenme yerleri vardır. Kahire'de Zamalek, Dokki ve Mohandessin ve Maadi yabancı çalışanların ve firmaların tercih ettiği yerlerdir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşlarına vize uygulanmakta, yeşil pasaport hamilleri muaf tutulmaktadır. Detaylı bilgi için Mısır Arap Cumhuriyeti'nin yararlı adresler bölümünde bilgisi verilen temsilciliklerinden bilgi alınabilir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Mısır'da Kamu Kurum ve Kuruluşları için Cuma ve Cumartesi günleri hafta sonu tatilidir. Ancak trafiğin hafifletilmesi amacıyla bazı kurumlar Perşembe ve Cuma günleri hafta sonu tatili yapmakta, kalan günlerde ise mesai yapmaktadır. Mesai saatleri genelde 9:00-14:00 arasındadır.

Resmi tatiller

Tatil Adı	
Coptic Christmas	Ocak 7
Eid al Adha (Feast of Sacrifice) (3 gün)	Ocak 10
El Hijra (Islamic New Year)	Ocak 31
Sham El Nessim (Coptic Easter) Labor day	Mayıs 1
Coptic Easter Monday (Copts only)	Nisan 24
Sinai Liberation Day	Nisan 25

Maulid al Nabi (The Prophet's Birthday)	Nisan 11
Mayıs İşçi Bayramı	1 Mayıs
Evacuation Day	Haziran 18
Revolution Day	Temmuz 23
Flooding of the Nile	Ağustos 15
Coptic New Year (Coptic Christians only)	Eylül 11
Armed Forces Day	Ekim 6
Suez Victory Day	Ekim 24
Eid al Fitr (End of Ramadan) (2 gün)	Ağustos 30
Victory Day	Aralık 23

Yerel Saat

Türkiye saati ile saat farkı bulunmamaktadır.

Telefon Kodları

Uluslar arası telefon kodu + 202

Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Mısır Orta Doğu ve Afrika kıtasındaki konumu ve içinde yer aldığı ikili ve çok taraflı ekonomik ve ticari anlaşmaların sunduğu imkanlar göz önünde tutulduğunda komşu ve diğer ülkelerle birlikte değerlendirilmelidir. Bölgede 7 ülke ile (Irak, Libya, Suriye, Lübnan, Ürdün, Fas ve Tunus) ikili STA Anlaşması vardır. GAFTA, AGADİR DEKLARASYONU, COMESSA, AB Ortaklık Anlaşması ve son olarak ABD ve İsrail ile yapılan Nitelikli Serbest Bölgeler Anlaşması (QIZ) Mısır'ı sıradan bir ihracat pazarı olmanın ötesine taşımıştır.

Mısır ABD'den, AB'den ve Japonya, Çin gibi ülkelerden yabancı sermaye çekmektedir. Mısır'ın QIZ Anlaşması'ndan yararlanmak isteyen Türk tekstil firmaları bölgede önemli bir yatırımcı ülke olarak konumuna gelmeye başlamıştır.

İki ülke arasında ortak inşaat firması kurulması ilişkilerin geliştirilmesinde rol oynayabilir. Ayrıca Mısır'da su projelerine ayrılan kaynak giderek artmaktadır. 2017 yılı sonuna kadar su ve atık su alanındaki yatırımların 10 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Halihazırda Mısır'da su dağıtım şebekesinde kullanılan borular ve aksesuarlar ülkede üretilmektedir. Ancak, su ve kanalizasyon şebekesinde kullanılan bazı pompa, valf ve elektro mekanik ekipmanlar ithal edilmektedir. Söz konusu elektro mekanik ekipmanlar toplam proje bedelinin % 15'ini teşkil etmektedir.

Mısır-AB Ortaklık Anlaşması 1 Ocak 2004'de yürürlüğe girmiştir. Türkiye-Mısır Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde sanayi ürünlerinde Türkiye'ye önerilen tarife indirim süreleri, söz konusu ürünlerde AB'ye verilen sürelerle aynı olmuştur.

Mısır'a ihracat yapmak isteyen firmaların sabırlı davranmaları gerekmektedir. Tüketim ürünlerinde fiyat en önemli unsur olarak öne çıkmaktadır. Mısırlı tüketicilerin alım gücü düşük olduğu için en temel tüketim ürünlerini en düşük fiyata aramaktadır. Ancak Mısır'ın da gelişen bir orta ve üst gelir grubu vardır. Bu kesimlere sunulacak ürünlerde fiyatın yanı sıra marka, kalite, ambalajlama ve içerik bilgisinin anlaşılır olarak Arapça verilmesi zorunluluktur. Sanayi ürünleri pazarlamasında ise sağlam bir dağıtıcı/ortak ile çalışmakta veya doğrudan bu ürünlerin potansiyel alıcılarını Mısır'da ziyaret etmekte ve fuarlara katılmakta büyük yarar vardır. Mısırlı alıcılar ürünü görmeye, iyi ambalaja ve sıcak, dostane ilişkilere çok önem vermektedirler. Osmanlı döneminden bu yana Türk kültürüne duyulan saygı bugün de devam etmektedir.

Mısır'da Türk ürünlerine karşı olumlu bir imaj oluşmuştur. Bu imajın daha da geliştirilmesi ihracatın daha da geliştirilmesine büyük katkı sağlayacaktır. Bu konuda tüm firmaların en küçük ihracatta dahi sorumlu davranmaları diğer firmaların önünü açmak açısından etkili olacağı öngörülmektedir.

Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Endüstriyel Bitkiler	2401	Tütün	262	0,,2	491	2,2	-94	36	0,2	2,3	Malavi 28 Brezilya 25 Çin 14 Hindistan 10 İtalya 5	6,1 EGP/kg
Bakliyat	071340	Mercimek	82	27,8	175	6	292	-2	27,8	45,1	Kanada 57 Türkiye 34 Nepal 4 Avustralya 3 Etyopya 1	0
Kanatlı Etleri	0207 1602	Kanatlı etleri (Konserveleri dahil)	80	0	158	0,4	...	114	--	0,02	Brezilya 92 Umman 6 Ürdün 1 Arjantin 0,5 ABD 0,5	Brezilya (%30) Hindistan (%30) Japonya (%30) Arap Ligi (%0) İngiltere (%30) Türkiye (%30)
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1704 1806	Şekerli ve çikolatalı mamuller	38,8	6,8	585	0,2	59	27	4,9	7,3	Hollanda 27 BAE 15 Türkiye 13 İtalya 11 Almanya 6	AB Şekerli (%15) Çikolatalı (%10) Arap Ligi (%0) Türkiye Şekerli (%30) (tavizli 2000 ton için %25,5) Çikolatalı (%20) (tavizli 1000 ton için %17)

Yaş Meyve Sebze	080810	Elma	32	3,1	22,9	0,7	84	-58	3,1	6,6	ABD 40 Çin 35 Türkiye 10 Şili 3 İtalya 3	Türkiye dahil diğer ülkeler (%20)
Bakliyat	071320	Nohut	15	3,8	75	2	-6	2	3,8	0,2	Hindistan 28 Türkiye 25 Fas 12 Kanada 12 Rusya 8	MFN (%2) Arap Ligi (%0) Türkiye (%2)
Sert Kabuklu Meyveler	080222	Fındık	15	14,8	711	1	-4	-3	14,8	21,9	080222 no'lu GTİP itibariyle: Türkiye 99	Türkiye Kabuklu fındık (% 5) (tavizli;ilk 2000 tonda %0) AB (%5) 20.08.19 no'lu GTİP'te yer alan işlenmiş fındık mamulleri için, Türkiye (%20) (tavizli; toplam 20.08 için ilk 500 tonda (%15) vergi indirimi, AB (%0)
Bisküvi	190531 190532	Bisküvi ve gofretler	11	1,6	236	0,04	-40	-4	1,6	1,8	İtalya 35 Türkiye 15 İngiltere 15 Hollanda 13 Umman 4	AB ülkeleri (%15) Arap Ligi (%0) Diğer ülkeler (%30) Türkiye (%30) (tavizli 1905

GTIP
1000 ton
için
%25,5)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

** Veriler 12 aylıktır.*

Bakliyat

MERCİMEK

Mısır dünyanın en büyük mercimek ithalatçılarından birisidir. Yıllık 80 milyon dolara ulaşan mercimek ithalatı bulunmaktadır. Bu ithalatın da % 90'dan fazlasını kırmızı mercimekler oluşturmaktadır. Mısır genel olarak ülkemizin önemli kırmızı mercimek pazarları arasında yer almakta, ancak bazı yıllar başta Kanada olmak üzere Avustralya ve Suriye gibi ülkeler Mısır pazarında ülkemize önemli birer rakip olabilmektedirler. Ülkemizden Mısır'a yerli mercimek ihraç edilebildiği gibi aynı zamanda Dahilde İşleme Rejimi kapsamında özellikle Kanada menşeli mercimekler de ihraç edilmektedir. Mısır pazarında, özellikle Kanada ve Avustralya gibi ülkelerin gelecekte de ülkemizle rekabete devam edecekleri görülmektedir. Yakın gelecekte, özellikle mesafe avantajımız nedeniyle, Mısır pazarının ülkemizin en önemli kırmızı mercimek pazarı olma konumunu devam ettireceği düşünülmektedir.

NOHUT

Bakliyat tüketimi son derece yüksek olan Mısır pazarında nohut; bakla ve kırmızı mercimekten sonra en önemli ürün konumundadır. Yıllık 15 milyon dolar civarında nohut ithalatları bulunmakta beraber bu ithalatları önemli gelişme göstermektedir. Ülkemiz halen Mısır'ın nohut ithalatında önemli bir ülke konumundadır, fakat ülkemiz için pazarda Hindistan, Kanada ve Avustralya gibi ülkelerle rekabet söz konusudur. Mercimekte olduğu gibi nohutta da, ülkemizin, Kanada ve Avustralya gibi ülkelere göre sahip olduğu mesafe avantajını iyi değerlendirerek Mısır pazarında önemli bir ülke olması beklenmektedir..

Bisküvi

2008 yılında bisküvi sektörü perakende satışları miktar olarak % 8 ve değer olarak % 11 büyüme göstererek 931 milyon Mısır Pounduna ulaşmıştır. Sektörde miktar ve değer bazında en fazla artış gösteren alt grup çikolata kaplı ve tatlı bisküvilerdir. Bisküvi sektöründe hammaddeler çoğunlukla ithal edildiğinden 2008 yılında bisküvi birim fiyatlarında da artış gözlenmiştir. Bisküvi birim fiyatları diğer unlu mamullere göre fazla olduğundan hedef kitle yüksek gelir grubundaki tüketicilerdir. Bu tüketiciler arasında da teklî paketler daha ucuz olmaları nedeniyle tercih edilmektedir. Sektörde satılan ürünlerin % 80'i teklî paketlerde, % 20'si çoklu paketlerde satılmaktadır. Bisküvi sektörü yoğun rekabetin yaşandığı bir sektördür. Yerel firmalar pazara hakim durumdadır. Üreticiler etkin pazarlama kampanyalarıyla tüm gelir gruplarına hitap etmektedirler.

Pazara daha kaliteli ürünlerin sürülmesi ve yoğun pazarlama kampanyalarıyla uzun vadede bisküvi sektörünün en dinamik unlu mamul sektörü niteliğini sürdürmesi beklenmektedir. Tuzlu bisküvi ve krakerler en çok büyüme beklenen alt sektörlerdir. Bugüne kadar bu grubun fazla büyüyememesinin nedeni bu ürünlerin sadece yüksek gelir grubuna sahip tüketiciler tarafından satın alınabilmesidir.

Türkiye ile Mısır arasındaki STA'da taviz alınan ürünlerden birisi de bisküvi ve gofretler olmakla birlikte, ancak 1.000 tona kadar olan ihracatta % 15'lik bir gümrük vergisi indirimi uygulanmaktadır.

Endüstriyel Bitkiler

TÜTÜN

Mısır bölgenin en büyük tütün mamülleri pazarına sahip ülkesidir. Yıllık 20 milyon dolar civarında tütün ithal etmekle beraber ithalatı büyük artış göstermektedir. Mısır, şark tipi tütün ithalatının önemli bir kısmını Yunanistan'dan karşılamakta, bu ülkeyi Bulgaristan takip etmektedir. Ülkemiz ise bu iki ülkeden sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Mısır, tütün pazarında ülkemizin geride kalmasında tanıtım eksikliğinin önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Mısır'da büyük ölçüde devletin hakimiyetinde olan Eastern Tobacco Company ve faaliyetlerine izin verilmiş bulunan uluslararası ölçekteki birkaç sigara üreticisi ile yapılacak birebir görüşmelerin Mısır'a olan tütün ihracatımıza olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kanatlı Etleri

Mısır'da yıllık kişi başına düşen gıda harcamaları 2003-2008 döneminde 300 dolardan 608 dolar düzeyine çıkarak 2 katın üzerinde artış sağlamıştır. Buna paralel olarak aynı dönemde özellikle dondurulmuş kanatlı eti perakende satış düzeyi de değerce % 82 oranında artmıştır. Halkın alım gücündeki yükselme ve Mısır'da tavuk eti tüketiminin yaygın olması ve ülkedeki üretimin artmamasına bağlı olarak önümüzdeki dönemde anılan ülkeye bu konuda yapılacak girişimlerden olumlu sonuç alınabileceği düşünülmektedir. Mısır'da kanatlı etlerine yönelik gümrük vergisi oranının yüksek olması ise ülkemizin ihracatı açısından olumsuz bir etken olarak görülmektedir.

Sert Kabuklu Meyveler

FINDIK

Mısır'da sert kabuklu meyveler genellikle, özel kuruyemişçilerde açıkta satıldığından süpermarketlerde

satılan görece daha yüksek fiyatlı paketlenmiş ürünlere çok yoğun talep gösterilmemektedir. Ancak, gelir düzeyi yüksek kesimlerce, küçük ebatlarda paketlenmiş ürünlere yönelik talep olabilmektedir. Euromonitor kaynaklarına göre bu pazar segmentinin önümüzdeki yıllarda büyüyeceği öngörülmektedir.

Yine yüksek gelire sahip tüketiciler, çikolata ve sert kabuklu meyveler içeren kremalara ilgi göstermeye başlamış olup, özellikle bu gelir grubuna sahip tüketicilerin sıkça ziyaret ettiği süper ve hipermarketler bu ürünlerin başlıca dağıtıcısı konumunda bulunmaktadır.

Obezite oranının artmaya başladığı Mısır'da son yıllarda özellikle daha sağlıklı ürünlere yönelik bir akım gelişmeye başlamış olup, fındık ve fındık ürünlerinin sağlığa olan faydalarının lanse edilmesi durumunda talepte önemli bir artış yaşanabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda kuruyemişçilere fındığı tanıtıcı Arapça broşürlerin dağıtılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Su Ürünleri

Mısır Akdeniz, Kızıldeniz ve Nil nehrinde balıkçılık yapmasına ve üretiminin 2007 yılı itibari ile 1 milyon ton olmasına karşın dünya'daki ilk 40 ve Afrika'daki ilk 5 ithalatçı ülke arasında yer almaktadır. Yerli halkın tüketiminin yanı sıra ülkeye gelen yabancı turist sayısının da 2011 de 14 milyon olması hedeflendiği dikkate alınarak değerlendirilmesi gereken önemli bir pazar olduğu düşünülmektedir.

Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

Çikolatalı mamuller açısından AB ülkeleri Mısır'da daha avantajlı durumdadır. Mısır, AB ülkelerine çikolatalar için % 15 gümrük vergisi uygulamaktadır. AB ülkeleri, Türkiye'den daha düşük gümrük vergisi ile pazara girebilmektedir. Türkiye'nin gümrüklerdeki bu dezavantajını, çikolatalara göre daha düşük fiyatlı kokolinlerle pazara girerek karşılayabileceği düşünülmektedir. Pazarın fiyata duyarlılığının yüksek olması nedeniyle, düşük fiyatlı ürünlere ağırlık verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Yaş Meyve Sebze

ELMA (YAŞ)

Ülkemizin bu ürünlerde Mısır'a ihracatı 2009 ve 2010 yıllarında ağırlıklı olarak Starking elma çeşitlerinden oluşmaktadır. Yine aynı çeşidin Şili tarafından da bu ülkeye ihraç edildiği istatistikî kaynaklarda yer almakta olup, bunların dışında Richarred çeşidi de yine aynı ülkeden ithal edilmiştir. Pazarda hangi cins elmaların tüketiciler tarafından tercih edildiği pazar potansiyelimizin belirlenmesi bakımından önem arz etmektedir.

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Demir Çelik	7312	Demir Çelik Halatlar ve Teller	40	10,5	102	0,7	-24	-11	10,5	10,6	Türkiye 26 Çin 20 Romanya 19 Brezilya 11 Almanya 7	AB (%1,5-15) Türkiye (%1,35-13,5), MFN (%2-20)
İnşaat Malzemeleri	8481	Muslukçu Borucu Eşyası	436	12,2	262	0,7	-19	-13	12,2	14,1	İtalya 28 Çin 19 Almanya 8 ABD 8 İngiltere 7	AB (%0-22,5) ve Türkiye (%0-27) MFN (%2-30)
Gıda İşleme Makineleri	8437	Tohumları Temizleme, Ayırma, Öğütme, İşleme Makine ve Cihazları	33	17	156	1,9	162	14	17	13,2	Türkiye 51 Çin 14 İtalya 14 İsviçre 8 İngiltere 3	AB ve Türkiye (%0), MFN (%5)
İnşaat Malzemeleri	7228	Alaşımli çelikten çubuk, profil	18	4,4	34	0,3	-34	-38	4,4	2,9	Türkiye 25 Çin 23 Hindistan 15 Avusturya 10 Almanya 9	AB ve Türkiye (%0) MFN (% 2)
Halı	5703	Tafting Halılar	15	8,7	152	0,3	252	7	8,7	6,3	Türkiye 60 ABD 8 Almanya 7 BAE 6 Çin 5	AB (%22,5) Türkiye (%27) MFN (%30)
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8701 8702 8703 8704 8705 8716	Oto ana sanayi	2175	47	9968	0,3	-40	-29	47	80	G.Kore 24 Almanya 23 Japonya 13 Çin 8 ABD 4	8701: AB (%0-%3,75) TR (%0) MFN (%5) 8702: AB (%30) TR (%36) MFN (%40) 8703: AB (%3-%108) TR (%4,5- %121,5) MFN(%5-%135) 8704: AB (%0-%22,5) TR (%0- %27)

												MFN (%5-%30) 8705: AB (%6) TR (%18) MFN (%20)
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	4011 4012 4013 6813 8407 8408 8409 8482 8483 8484 8507 8511 8512 8706 8707 8708	Oto yan sanayi	1686	72	4502	0,3	-17	-19	72	96	Almanya 15 Çin 11 Japonya 11 G. Kore 10 İtalya 6	8708: AB (%0-%3), TR (%0-%9) MFN (%2-%10) Diğerleri: AB (%0-%12), TR (%3,75- %22,5), MFN (% 5 -%30)
İnşaat Malzemeleri	7214	Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	1084	1008	3920	7,4	2585	1835	1008	284	Türkiye 93 İspanya 3 Norveç 2 İtalya 1	(% 0)
Elektrikli Makineler ve Kablolar	8479	Makine ve Mekanik Cihazlar	383	3,6	175	0,8	-30	9	3,6	5,7	İtalya 34 Almanya 16 ABD 9 G. Kore 6 Finlandiya 5	Türkiye (%0) AB (%0) MFN (%5)
Kumaş	5402	Sentetik filament iplikleri	266	13,5	303	2	32	-10	13,5	36,7	Çin 27 Malezya 20 G. Kore 8 Hindistan 8 İtalya 7	Türkiye (%0-2,25) AB (%0-1,5) MFN (%0-5)
Medikal Ürünler ve Cihazlar	9018	Tıbbi Alet ve Cihazlar	245	0,8	64	0,3	-30	5	0,8	0,9	Almanya 24 ABD 13 Hollanda 10 Çin 9 İtalya 8	AB (%0), MFN (%0-5), Türkiye (%0)
												3919: AB (%1,5-7,5), MFN (%5-20) Türkiye (%2,25-9) 3920:AB(%0-10), MFN (%1,5-3),

Ambalaj Malzemeleri	3919 3920 3921 3923 6305	Plastik Ambalajlar	244	13,3	1349	0,2	-7	-13	13,3	15,3	Çin 19 Almanya 12 BAE 11 İtalya 10 Hindistan 6	Türkiye (%0-1,35) 3921:AB (%3), Türkiye (%4.5), MFN (%10) 3923:AB (%1.,5-7,5), MFN (%0-10), Türkiye (%0-9) 6305:AB (%22.5), MFN (%30), Türkiye %27)
Dolum ve Ambalaj Makineleri	8422	Şişe Yıkama makineleri	232	4,5	354	1	26	-8	4,5	7,9	İtalya 39 Almanya 30 Çin 4 Fransa 4 İsviçre 3	Bulaşık makineleri: AB ve Türkiye (%28), MFN (%30); Diğer ürünlerde: AB ve Türkiye (%0), MFN (%5)
Demir Çelik	7207	Demir ve alaşımsız çelikten yarı mamuller	215	96,2	984	1	-19	-79	96,2	156	Türkiye 45 Rusya 43 Belarus 4 ABD 4 Fransa 2	AB, Türkiye ve MFN (%0)
Tekstil Makineleri	8444 8445 8446 8447 8448 8449 8451 8452	Tekstil makineleri	208	22,1	266	1,2	-6	-31	22,1	11,3	İtalya 17 Çin 16 Almanya 14 Türkiye 11 İsviçre 9	8444, 8445,8446, 8447, 8448,8449; AB (%0) MFN (%0) Türkiye (%0) 8451: AB (%0-22,5) MFN (%0-30) Türkiye (%27) 8452:AB (%0,1,5) MFN (%0-2) Türkiye (%0-1,8)
Demir Çelik	7208	Demir-çelik sıcak hadde yassı mamul	198	27,5	407	0,4	137	-54	27,5	9,2	Rusya 34 Türkiye 14 İtalya 10 İspanya 9 G. Afrika 7	AB (%1,5-3,75) Türkiye (%4,75) MFN (%5)
Temizlik Maddeleri	34	Sabun ve Deterjanlar	190	25,7	648	0,5	-2	0	25,7	32,3	Türkiye 14 Almanya 12 Mazlezya 11 ABD 9 İngiltere 9 Umman 20 Çin 13	AB (%0-225), MFN (%2-30), Türkiye (%0-27)

Elektrikli Makineler ve Kablolar	8544	Kablo ve Teller	180	5,4	1404	0,3	-44	17	5,4	3,8	Almanya 11 Belçika 8 ABD 7	MFN (%0-10) Türkiye (%0-9), AB (%0-7,5)
Kumaş	5209	Pamuklu dokuma	159	30,4	445	2	68	-9	30,4	46,0	Çin 34 Türkiye 19 Pakistan 17 Hong Kong 9 Hindistan 5	Türkiye (%9) AB (%7.5) MFN (%10)
Demir Çelik	7210	Demir-çelik yassı mamuller	155	7,2	230	0,5	-47	-29	7,2	8,1	Fransa 23 G. Kore 18 Çin 14 Sırbistan 8 Almanya 6	AB (%1,5-3,75) Türkiye (%2,25-% 4,5), MFN (%5)
Beyaz Eşya	8418	Buzdolabı ve Dondurucu	151	5,1	1319	0,5	-2	-5	5,1	13,3	Taylan 19 İtalya 18 Fransa 11 Çin 9 Japonya 5	AB (%0-22,5) Türkiye (0-27) MFN (%2-30)
Kumaş	5205	Pamuk ipliği	113	7,6	228	1,4	-50	-83	7,6	7,2	Hindistan 62 Pakistan 12 Çin 8 Türkiye 7 Endonezya 5	Türkiye (%2,25) AB (%1,5) MFN (%5)
İnşaat Malzemeleri	7409	Bakır Levha, Plaka Ve Şeritler (Kalınlığı >0, 15 Mm)	97	6,1	43	1,7	-53	-4,2	6,1	13,1	Zambia 80 Türkiye 6 Almanya 5 İtalya 3 Sırbistan 2	Türkiye (%2,25), AB (%1,5), MFN (%5)
İnşaat Malzemeleri	7213	Demir-çelik filmaşın	91	77,2	522	1,1	1689	1186	77,2	30,9	Türkiye 85 İspanya 7 Norveç 7 Çin 1	MFN (%0)
İnşaat Malzemeleri	7216	Demir-çelik profiller	90	22,4	905	0,8	-27	-48	22,4	28,1	İspanya 45 Türkiye 25 G. Kore 9 İtalya 7 İngiltere 5	AB (%7,5) Türkiye (%9), MFN (%10)
Boru ve Bağlantı	7306	Demir Çelikten Diğer İnce	63	16.6	997	0.4	30	-46	16.6	13.4	Türkiye 27 İtalya 16 Cin 14	Türkiye (%9) AB (%7.5)

Parçaları		ve Kalın Borular										Fransa 8 Romanya 8	MFN (%10)
Takım Tezgahları	8462	Metalleri dövme, işleme, kesme, şataflama presleri, makineleri	60	4,8	215	0,8	-13	-12	4,8	4,6	İtalya 35 Almanya 9 Çin 9 Türkiye 8 Fransa 6	MFN (%5) AB ve Türkiye(%0)	
Kumaş	5501	Sentetik filament demetleri	60 (2008 yılı)	33,1	129	4,6 (2008 yılı)	-14	veri yok	33,1	36,2	Türkiye 74 Portekiz 8 İspanya 4 Tayland 4 Hindistan 4 (2008 yılı)	%0	
Kimya Sanayi	2836	Ticari Amonyum Karbonat	43,7	15,8	123	0,6	-6	-34	15,8	28,5	Türkiye 39 Romanya 21 Almanya 10 Bosna Hersek 9 Çin 8	Türkiye (%0-2,25) AB (%0-1,5), MFN (%0-5),	
Cam ve Seramik İnşaat Malzemeleri	7005	Düz Cam	43	7,4	40	0,8	1	15	7,4	8,3	Çin 33 BAE 22 Türkiye 17 Belçika 14 Hindistan 5	AB (%3-15) Türkiye (%9-18) MFN (%10-20)	

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 12 aylıktır.

Ambalaj Malzemeleri

PLASTİK AMBALAJ ÜRÜNLERİ (gtip: 3920, 3921, 3923)

Mısır'ın plastik ambalaj ürünleri ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla göre % 13 oranında azalarak 244 milyon dolar olmuştur. Plastik ambalaj ürünleri ithalatının % 46'sını plastikten levhalar, filmler ve folyolar; % 25'ini plastikten kutular, kasalar, şişeler ve torbalar; % 11'ini ise plastikten kendiliğinden yapışkan rulo halinde filmler ve levhalar oluşturmaktadır.

Mısır'ın 3920 GTİP grubunda bulunan plastikten levhalar, filmler ve folyoların ithalatı, 2009 yılında 112 milyon dolar olmuştur. Son beş yılda ithalat % 62 oranında artmıştır. İthalatın yaklaşık yarısını polipropilenden olan levhalar, filmler ve folyolar oluşturmaktadır. Polipropilenden bu ürünlerin ithalatının % 66'sı Almanya, BAE, Çin, Hindistan ve İtalya'dan gerçekleştirilmektedir. Türkiye tedarikçi ülkeler arasında 2,6 milyon dolarla 12. sırada bulunmaktadır.

Fenolik ve amino reçinelerden, sertleştirilmiş proteinlerden, stiren polimerlerinden, vinil polimerlerinden ve poliüretandan olan diğer plastikten filmler ve folyolar Türkiye'den ithal edilen başlıca ürünlerdir.

Mısır'ın plastik ambalaj ürünleri ithalatının % 25'ini 3923 GTİP grubunda bulunan plastikten eşya taşınmasına ve ambalajlanmasına mahsus malzemeler oluşturmaktadır. 2009 yılında plastikten eşya taşınmasına ve ambalajlanmasına mahsus malzemelerin ithalatı 60 milyon dolar olmuştur. 2004-2009 yılları arasında ithalat % 57 oranında artmıştır.

Plastikten eşya taşınmasına mahsus malzemelerin % 21'ini plastikten kapak ve tıplar oluşturmaktadır. Bu üründe Türkiye 3,6 milyon dolarlık ihracatla pazarda ilk sırada yer almaktadır. 2,3 milyon dolarla Almanya, 1,4 milyon dolarla Çin ve 1,3 milyon dolarla Fransa 2009 yılında en fazla ihracat gerçekleştiren diğer ülkeler olmuşlardır.

Perakende zincirlerinin artması, işlenmiş gıda pazarının gelişmesi ile Mısır'daki ambalaj ürünlerine olan talebin artacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye plastik ambalaj ürünlerinde yüksek ihracat potansiyeline sahiptir. Bunu pazara yansıtabilmesi için yoğun pazarlama çalışmaları yapılmasında fayda görülmektedir.

Beyaz Eşya

BUZDOLABI, DONDURUCU ve SOĞUTUCULAR (gtip: 3418)

2009 yılında toplam 151 milyon dolarlık buzdolabı, dondurucu ve soğutucu ithalatı gerçekleştirmiş olan Mısır'ın en çok ithalat yaptığı ülkeler Tayland (% 19), İtalya (% 18), Fransa (% 11) ve Çin (% 9)'dir.

Mısır'ın bu ürün grubunda evlerde kullanılan buzdolabı ithalatı 24,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu tip buzdolaplarının % 63'ü Tayland'tan ithal edilmektedir.

Mısır'da son yıllarda artmakta olan kişi başına düşen gelir buzdolabı ve donduruculara yönelik talebi artırmakta, aynı zamanda artmakta olan turizm gelirleri ve turizm yatırımları sektördeki endüstriyel ürünlere olan ihtiyacı da tetiklemektedir. Mağazalarda kullanılan soğutucu dolaplar, teşhir soğutucuları ve dondurucularda Türkiye açısından potansiyelin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Boru ve Bağlantı Parçaları

DEMİR VEYA ÇELİKTEKİ DİĞER İNCE VE KALIN BORULAR VE İÇİ BOŞ PROFİLLER (gtip: 7306)

Mısır ekonomisinde petrol ve doğal gazın büyük önemi bulunmaktadır. Petrol ve doğal gazın yeryüzüne çıkarılması, nihai ürün haline getirilmesi ve taşınması aşamalarında, demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller önemli yer tutmaktadır. 2009 yılı başlarında yaşanan genel ekonomik durgunluğa rağmen Mısır'ın sektör ithalatı ile birlikte Türkiye'nin sektör ihracatının da artış göstermesi, bu ürün grubu için talebin artarak süreceğinin göstergesidir.

Mısır 2009 yılında yaklaşık 63 milyon dolarlık demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller ithalatı gerçekleştirmiştir. İthalatın % 27'si Türkiye'den yapılmıştır. Türkiye'nin ihracatı 2009 yılında % 30 artış göstererek 16,6 milyon dolara yükselmiştir. Türkiye'yi 10 milyon dolarla İtalya ve 8,7 milyon dolarla Çin izlemektedir.

Mısır, Türkiye'den gerçekleştirdiği demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller ithalatı için % 9,5 oranında gümrük vergisi uygulamaktadır. Söz konusu sektör içerisinde yer alan tüm ürün grupları için bu oran % 10 olarak belirlenmiştir. Ancak, Mısır ile Türkiye arasında imzalanan ve 1 Mart 2007 itibarıyla yürürlüğe giren serbest ticaret anlaşması hükümlerine göre, 01 Ocak 2010 tarihinden başlanmak üzere söz konusu ürün grubu için uygulanan gümrük vergisi her yıl belirli oranlarla azaltılarak 1 Ocak 2017 tarihine kadar sıfırlanacaktır. Bu çerçevede, 2011 yılı itibarıyla Mısır, Türkiye için normal gümrük vergisi olan % 10'un % 90'ını uygulamaktadır. Mısır'ın Avrupa Birliği ülkelerinden gerçekleştirdiği sektör ithalatı için uyguladığı gümrük vergisi oranı ise 2011 yılı için % 7,5'dir. Bu oran da sektör içerisinde yer alan tüm ürün grupları için aynı uygulanmaktadır.

Cam ve Seramik İnşaat Malzemeleri

DÜZ CAM (gtip: 7005)

Mısır'ın 2009 yılı düz cam ithalatı önceki yıla göre % 15 oranında azalarak 43 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Mısır'a en fazla ihracat yapan ülkelerin başında Çin gelmektedir. Pazardan % 33 pay alan bu ülkeyi % 22 ile BAE ve % 17 ile Türkiye izlemektedir. Türkiye Mısır'a 2009 yılında 7,4 milyon dolarlık cam ihraç etmiştir. Pazardaki diğer önemli ülkeler Belçika ve Hindistan'dır.

Mısır düz cam sektöründe son yıllarda yeni yatırımlar görülmekle birlikte, mevcut kapasitenin gelişen inşaat sektörünün taleplerini karşılamaya yetmeyeceği düşünülmektedir.

Demir Çelik

DEMİR-ÇELİK YARI MAMULLER (gtip: 7207, 7208, 7210)

Mısır'ın 7207 GTİP grubunda bulunan demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller ithalatı 2009 yılında % 79 oranında azalma göstermiştir. Türkiye'nin bu ürün grubunda ihracatı aynı yıl % 19 azalmış olmasına rağmen pazardaki % 45 payı ile en önemli ihracatçı ülke olmuştur.

Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri ithalatı da 2009 yılında % 54 oranında azalmış olmasına rağmen Türkiye'nin ihracatı % 137 oranında artış göstermiştir. Türkiye 27 milyon dolarlık ihracatıyla Rusya'dan sonra % 14 payla pazarda ikinci sırada yer almıştır.

2009 yılında 155 milyon dolar olarak gerçekleşen demir ve çelikten yassı mamuller ithalatında ise Türkiye 7 milyon dolarlık ihracatla pazarda 8. sırada yer almıştır.

Mısır'da inşaat sektörünün büyümesi ve ülke sanayinin gelişimine paralel olarak gelecek yıllarda demir çelik ürünlerine olan talepte artışlar beklenmektedir.

DEMİR-ÇELİK HALATLAR VE TELLER (gtip: 7312)

Mısır'ın 2009 yılı demir-çelik halat ve tel ithalatı bir önceki yıla göre % 11 oranında azalarak yaklaşık 40 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat en fazla Türkiye'den yapılmaktadır. 2009 yılında Türkiye 10,5 milyon dolarlık ihracatla pazardan % 26 pay almıştır. Pazardaki diğer önemli ülkeler ise % 20 ile Çin, % 19 ile Romanya ve % 11 ile Brezilya olmuştur. Bu ürün grubunda, lastiklerde kullanılan çelik teller hariç, Mısır diğer demir-çelik inşaat malzemelerine göre oldukça yüksek gümrük oranları uygulamaktadır. Türkiye için uygulanan gümrük vergisi % 20 olup, serbest ticaret anlaşması kapsamında 2010 yılı itibarıyla bu üründe indirim takvimi başlamış bulunmaktadır. 2010 yılı için bu oranın % 95'i uygulanmaktadır. 2011 yılında ise % 90'ı uygulanacaktır. Farklı oranlarda indirimler sonrası 2017 yılında gümrük vergisi tamamen kalkacaktır.

Dolum ve Ambalaj Makineleri

Bu ürün grubunda Mısır 2009 yılında 232 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İthalatın büyük çoğunluğu İtalya ve Almanya'dan gerçekleştirilmektedir. Bu iki ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın % 69'unu oluşturmaktadır.

Mısır'ın dolum ve ambalaj makineleri ithalatı içinde özellikle şişe yıkama makinelerinin Türkiye açısından ihraç potansiyeline sahip olduğu düşünülmektedir. Tekrar kullanılabilir şişeli ürünlere olan talebin artmakta olduğu görülmektedir. Bu durumun şişe yıkama makinelerine olan talebi artıracığı tahmin edilmektedir.

Elektrikli Makineler ve Kablolar

MAKİNE ve MEKANİK CİHAZLAR (gtip: 8479)

Mısır'ın bu ürün grubunda en fazla ithalatını yaptığı ürünler ip, halat bükme makineleri, kırma, eleme, öğütme, karıştırma vb. işlevleri gerçekleştiren makineler, metal işleyen makineler ile bayındırlık ve inşaat işlerinde kullanılan makinelerdir.

Mısır makine ve mekanik cihazlar pazarında İtalya % 34 ile 2009 yılında pazarın toplam ithalatında ilk sırada yer almaktadır. Diğer ülkelerin pazar payları ise sırasıyla Almanya % 16, ABD % 9, Güney Kore % 6 ve Finlandiya % 5'dir.

Mısır makine ve mekanik cihazlar ithalatında gümrük vergisini AB ülkeleri ve Türkiye'ye % 0 diğer ülkelere ise % 0-5 arasında uygulamaktadır.

Mısır'a makine ve mekanik cihazlar (8479) ihracatımızda önemli ürünler olarak ise; kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makine ve cihazlar, hayvansal, bitkisel yağ çıkaran ve hazırlayan diğer makine cihazlar, ip halat kablo bükme makineleri, sanayi robotlar, karıştırma, yoğurma, kırma, öğütme makineleri sayılabilir.

Gerek mevcut Serbest Ticaret Anlaşması ve gerekse son dönemlerdeki iyi ticari ve ekonomik ilişkilerin, gelişen Mısır pazarına ihracatımıza olumlu katkı yapması beklenmektedir.

KABLO VE TELLER (gtip: 8544)

Mısır 2009 yılında yaklaşık 180 milyon dolarlık kablo ithal etmiştir. Mısır toplam kablo ithalatı içerisinde en önemli kablo ürün grupları; sırasıyla, fiber optik kablolar, gerilimi 80 V.'u geçmeyen elektrik iletkenleri ile koaksiyel kablo ve diğer koaksiyel elektrik iletkenleridir. Bu üç ürün grubunun ithalatı Mısır toplam kablo ithalatının % 63'ünü oluşturmaktadır. Mısır kablo ithalatında diğer önemli ürünler ise bağlantı parçaları takılmış olan (gerilimi < 1000V.) diğer elektrik iletkenleri ve taşıtlarda kullanılan kablo bağlantı takımlarıdır.

Türkiye'nin bu ürün grubunda Mısır'a olan toplam ihracatı 2009 yılında % 44 oranında azalarak 5,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'den Mısır'a yapılan toplam kablo ihracatı içerisinde en büyük pay; gerilimi 80 V.'u geçmeyen elektrik iletkenlerine aittir.

Mısır için ciddi gelir kaynağı oluşturan sektörlerden birisi olan turizme verilen önemle birlikte, ulaşım, inşaat ve iletişim alanlarında da ciddi yatırım projeleri mevcuttur. Deniz taşımacılığında kapasiteyi ve kaliteyi artırmak amacıyla yeni liman yapım projeleri yürütülmektedir. Liman yatırımlarının yanı sıra havaalanı ve diğer altyapı yatırım programları Türk kablo ihracatçıları için önemli bir potansiyel teşkil etmektedir. Ayrıca, Mısır'da telekomünikasyon alanında yapılan yatırımlarla birlikte telefon ve internet kullanımı her geçen gün yaygınlaşmaktadır. Bu gelişmelerin yanı sıra Mısır müteahhitlik ve inşaat sektöründeki yıllık ortalama % 20'lik büyüme de dikkate alınırsa; inşaatın haberleşmeye, elektrikli makinelerden uçak ve gemi sanayine kadar pek çok alanda ürün tedarik eden Türk kablo sektörü için Mısır önemli bir pazar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mısır'a en çok kablo ihraç eden ülke sıralamasında ilk sırada % 20 payla Umman gelmektedir. Bu ülkeyi % 13 ile Çin ve % 11'lik payla Almanya takip etmektedir. Türkiye, Mısır'ın kablo ithalatında % 3 payla 10. sırada yer almaktadır.

Mısır kablo ithalatı sırasında MFN ülkelerine % 0 ile % 10 arasında değişen gümrük vergisi uygulamaktadır. AB ülkelerinden yaptığı kablo ithalatında uyguladığı gümrük vergisi oranları ise % 0 ile % 9,5 arasında değişmektedir. Mısır ile Türkiye arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında 85442010 gtip nolu koaksiyel kablo ve diğer koaksiyel elektrik iletkenleri ile 854470 gtip nolu fiber optik kablolar için uygulanan gümrük vergisi oranları 1 Ocak 2008 tarihinde sıfırlanmıştır. Ayrıca, 1 Ocak 2008'den başlamak üzere 1 Ocak 2017'e kadar diğer kablo ürünlerinin ithalatında uygulanan gümrük vergisi oranlarının aşamalı olarak kaldırılması söz konusudur.

Gıda İşleme Makineleri

Mısır, sahip olduğu uygun tarımsal üretim şartları, ürün çeşitliliği, düşük enerji ve iş gücü şartları ile gıda işleme konusunda büyük bir potansiyele sahip bulunmaktadır. Mısır sahip olduğu bu potansiyelini henüz değerlendirememiştir. Ülkenin gıda işleme sanayisinin % 80'inin kayıt dışı olduğu düşünülmektedir. Ülkede kayıtlı 4.700 tesis gıda sanayisinde faaliyette bulunmaktadır. Son yıllarda, kayıt dışı sektörün giderek kayıtlı hale geldiği ve kullandığı üretim yöntemlerinin modernleştiği görülmektedir. Bu açıdan gıda sanayisinin diğer sektörlerle göre daha hızlı büyümesi söz konusudur.

Sektör mevcut haliyle dünya pazarlarına ciddi olarak girmekte yetersiz bulunmaktadır. Bu nedenle ülkede gıda sektörünün modernleşmesine yönelik pek çok çalışma yapılmaktadır. Mısırlı tüketicilerce ambalajlı gıdalara yönelik gittikçe artan bir eğilim bulunmaktadır. Sektördeki büyük firmaların tüketicileri gıda sağlığı konusunda yönlendiren faaliyetleri, ambalajlı gıdalara olan talebi önemli ölçüde artırmaktadır. Gıda işleme ve ambalajı konusunda önde gelen ülkelere göre birisi olan Türkiye için hızla gelişen Mısır pazarı büyük fırsatlar sunmaktadır.

Halı

MAKİNE HALISI (gtip: 5703)

2009 yılında, Mısır 14,6 milyon dolar tutarında tuftedilmiş makine halısı ithal etmiş olup; ithalatın % 59'unu Türkiye'den gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin 2009 yılında toplam tuftedilmiş makine halısı ihracatı 152 milyon dolardır. Söz konusu ihracatın 8,7 milyon dolarlık kısmı Mısır pazarına gerçekleştirilmiştir.

Perakende satışlar açısından belirleyici olan 20-44 yaş grubunun, toplam nüfus içindeki payı 2005 itibarıyla % 36,3 olup; bu grubun 2010 yılında % 37,4'e ulaşması beklenmektedir. Kalabalık ve genç nüfusun artmakta olması, kentli nüfus oranının yüksek olması, yeni evlenecek olanlar ve bina inşaatlarındaki artış, ev dekorasyonu ve döşemesine yönelik harcamaları artırmaktadır. İstikbal Mobilya firmasının büyük alışveriş merkezlerinde açmış olduğu mağazaların özellikle yeni evlenen ve yeni ev döşeyenlere yönelik satışlarının arttığı gözlenmektedir.

Pazara yeni bir ürünün girişinde billboardlar, medya ve televizyon reklamları yoğun olarak kullanılmaktadır.

Türkiye son dönemde, Belçika, ABD, Hollanda gibi gelişmiş ülkelerin sahip olduğu makine halısı pazarında ihracatını hızla artırmıştır. Ancak bu artışın Mısır pazarına yansıtılmadığı gözlemlenmektedir. 2011 yılında, evle ilgili her türlü üründe satışların artmasının beklendiği pazarda, firmalarımızın makine halısı satışlarını arttırmalarının mümkün olduğu düşünülmektedir.

İnşaat Malzemeleri

DEMİR-ÇELİK İNŞAAT MALZEMELERİ (gtip: 7213, 7214, 7216, 7228)

Türkiye, 7214 GTİP grubunda bulunan demir veya alaşımsız çelikten çubukların Mısır'a olan ihracatını 2009 yılında, krize rağmen, 39 milyon dolardan yaklaşık 1,01 milyar dolara yükseltmiştir. 2009 yılında bu ülkeye yapılan toplam ihracatın % 39'unu bu ürün oluşturmuştur. Türkiye'nin 3,92 milyar dolar olan 2009 yılı demir veya alaşımsız çelikten çubuklar ihracatında ilk sırada Mısır yer almıştır. 2010 yılında ise Mısır'a olan ihracat 284 milyon dolara gerilemiş, bu tutarla Mısır; BAE ve Irak'ın arkasından 3 sırada yer almıştır.

Ekonomik krizle birlikte dünya çelik fiyatlarında önemli düşüşlerin gerçekleşmesi Mısır'ın çelik üretimini olumsuz etkilemiştir. Krize rağmen Mısır'da inşaat sektörünün sağlıklı büyümesi inşaat demirine olan talebi artırmıştır. Düşen fiyatların ithalatı cazip hale getirmesi Mısır'ın ithalatını önemli ölçüde artmasına neden olmuştur. Mısır 2008 yılında bu ürün grubunda ihtiyacının % 1'ini ithalat yoluyla karşılarken, bu oran 2009 yılında % 35 olarak gerçekleşmiştir. İthalatın % 93'ü Türkiye'den karşılanmıştır.

Mısır 91 milyon dolarlık demir-çelik filmaşın ithalatının % 85'ini Türkiye'den karşılamaktadır. 90 milyon dolarlık demir veya alaşımsız çelikten profil ithalatında ise 40,2 milyon dolarla İspanya ilk sırada yer alırken, Türkiye 22,4 milyon dolarla ikinci sırada yer almaktadır. 18 milyon dolar olarak gerçekleşen diğer alaşımlı çeliklerden çubuk veya profil ithalatında ise 4,4 milyon dolarla Türkiye ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'yi 4 milyon dolarla Çin ve 2,6 milyon dolarla Hindistan izlemektedir.

Mısır pek çok sayıda projeye ülkenin altyapısını geliştirmeye çalışmaktadır. Ekonominin lokomotifi olarak inşaat sektörü belirlenmiştir. 2010 yılı itibarıyla ülkede 6 milyon konut eksikliği bulunduğu ifade edilmektedir. Mevcut durumda üretilen 350-400 bin konut, hızla artan nüfus göz önüne alındığında ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır. Büyük konut açığı nedeniyle 10-15 yıllık bir dönem boyunca her yıl 600-800 bin arası konut üretileceği tahmin edilmektedir. Bu durum Mısır'ı sadece inşaat demiri için değil tüm inşaat malzemeleri açısından potansiyel bir pazar olarak ön plana çıkarmaktadır.

Mısır, 13/10/2010 tarihi itibarıyla Türkiye'den ithal edilen 7213 ve 7214 GTİP grubundaki ürünlere (demir veya alaşımsız çelikten filmaşın ve çubuklar) dumping soruşturması başlatmıştır. Bu soruşturmanın sonucu bu ürünlerin ihracatı açısından büyük önem taşımaktadır.

MUSLUKÇU BORUCU EŞYASI (gtip: 8481)

Mısır 2009 yılında 436 milyon dolarlık muslukçu borucu eşyası ithalatı gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda pazardaki en önemli ülke 124 milyon dolar ve % 28 payla İtalya'dır. Bu ülkeyi 81 milyon dolarla Çin ve 35 milyon dolarla Almanya izlemiştir. Türkiye ise % 2,8'lik payıyla pazarda 8. sırada yer almıştır.

Gelişen inşaat sektörü paralelinde özellikle sıhhi tesisat malzemelerine olan talebin ve bu ürünlerin ithalatının artacağı tahmin edilmektedir.

BAKIR LEVHA, PLAKA VE ŞERİTLER (gtip: 7409; kalınlığı >0, 15 mm)

Bakır levhalar, inşaat sektörü başta olmak üzere; elektrik, topraklama, kaplama gibi sektörlerde kullanılmaktadır. Çatı kaplamada kullanılan levhalar ve genel amaçlı levhalar isteğe göre; yumuşak, sert veya yarım sert olarak imal edilmektedir.

Mısır 2009 yılında 97 milyon dolarlık bakır levha ve plaka ithalatı yapmıştır. İhracatta öne çıkan ürün, 740919 GTİP numarasında yer alan ve toplam ihracatın % 80'ini oluşturan rafine edilmiş bakırdan rulo halinde olmayan sac, profil, levha ve şeritlerdir.

Mısır'ın bakır levha ithalatının büyük bir kısmı Zambia'dan gerçekleştirilmiştir. 2009 yılı ithalatının % 80'i bu ülkeden yapılmış, Türkiye 6,1 milyon dolar ve % 6 payla ikinci sırada yer almıştır. Almanya, İtalya ve Sırbistan alım yapılan diğer önemli ülkeler olmuştur.

Bakır levhalar inşaat sektöründe önemli kullanım alanları bulmaktadır. Mısır, bakır levha ithalatındaki artış ve inşaat sektöründeki gelişmeler göz önüne alındığında, ülkemiz için potansiyel arz etmeye devam edeceği düşünülmektedir.

Kimya Sanayi

KARBONAT; PEROKSİKARBONAT; AMONYUM KARBONAT İÇEREN TİCARİ AMONYUM KARBONAT (gtip: 2836)

Mısır'ın ticari amonyum karbonat ithalatı 2009 yılı itibarıyla 28 milyon dolardır. Ancak ITC- Uluslararası Ticaret Merkezi'nin kayıtlarındaki bu tutarın içinde Türkiye'nin 15,7 milyon dolarlık ihracatı görülmektedir.

Mısır'ın temizlik maddeleri ithalatının yaklaşık yarısını potasyum karbonat oluşturmaktadır. Türkiye dışında pazardaki diğer önemli ihracatçılar ise Romanya, Almanya, Bosna Hersek ve Çin'dir.

Önümüzdeki dönemde Mısır'ın temizlik maddeleri pazarının büyümesi beklenmektedir. Pazardaki büyümenin Mısır'da temizlik maddeleri üretimini de olumlu yönde etkileyeceği beklenebilir.

Önümüzdeki yıllarda cam sanayinin hem üretilen ürünler hem de sektörün kapasitesinin artırılması açılarından daha da gelişmesi beklenmektedir. Bu nedenle önümüzdeki yıllarda Mısır'ın sodyum karbonat ihracatımız ve belki de ortak bir sodyum karbonat tesisi kurulması açısından daha da önem kazanacağı tahmin edilmektedir.

Kumaş

İPLİK (gtip: 5205, 5402, 5501) ve KUMAŞ (gtip: 5209)

Tekstil ve hazır giyim sanayisi; üretim, işgücü, yatırım ve ihracat büyüklükleri açısından Mısır'ın imalat sanayisinde ve ekonomisinde çok önemli bir yer tutmaktadır.

Dünya Bankası Uluslararası Kalkınma Kurumu (IDA) verilerine göre, yaklaşık yarım milyon kişinin çalıştığı sektörde, bir o kadar da kayıtsız işçinin istihdam edildiği tahmin edilmektedir. Bu rakam ise, toplam endüstriyel işgücünün % 25'ine ve toplam istihdamın % 7'sine denk gelmektedir. Bu itibarla, Mısır'ın sanayi üretiminin % 27'sini ve Gayri Safi Yurtiçi Hasılasının % 11'ini oluşturan tekstil ve hazır giyim sektörü, petrol harici ihracatın da % 25'ini oluşturmaktadır.

Mısır Tekstil İmalatçıları Federasyonu kayıtlarına göre, halihazırda devlete ait 39 şirket ile 6.000 civarında özel tekstil ve hazır giyim şirketi bulunmaktadır. Tekstil ve hazır giyim sektörüne ilişkin alt sektörlerde faaliyet gösteren büyük firmaların sayısı ise yaklaşık 350'dir.

Kamu firmaları üretimin erken aşamalarında ağırlığını göstermektedir. Mısır kamu firmaları iplik üretiminin % 90'ını, dokumanın % 60'ını ve hazır giyimin % 30'unu elinde tutmaktadır. Kamu firmalarının en az 15 yıllık makinelerle üretim yapması tekstil ve hazır giyim üretimindeki en önemli zayıflıktır. Bu nedenle, dünyanın en kaliteli pamuğunu üreten Mısır tekstil ve hazır giyim üretiminde aynı kaliteyi koruyamamaktadır. Hazır giyim imalatçılarının çoğu zaman yabancı menşeli kumaşları tercih etmeleri yerli üretimi olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte, son dönemde Alkan, Setcore gibi özel sektör pamuklu iplik üreticilerinin devreye girmesi ile bu durum değişmeye başlamıştır. Yine de Mısır, entegre bir tekstil ve hazır giyim sanayine sahip olmasına karşın, sektörde kullandığı girdilerin yaklaşık % 50'sini ithalat yoluyla karşılamaktadır. Mısır'ın diğer tekstil sanayi girdilerinin temininde Türkiye önemli bir tedarikçi konumundadır.

Mısır'ın iplik ve kumaş talebi, hazır giyim ihracat miktarı ile doğru orantılı olarak değişim göstermektedir. Mısır'ın AB ile imzaladığı ortaklık anlaşmasının 2004'te, ABD ile imzaladığı "Nitelikli Sanayi Bölgeleri" anlaşmasının da 2005'te yürürlüğe girmesi, bu pazarlara anlaşmalar kapsamında gümrüksüz hazır giyim ihraç etmesine olanak sağlamıştır. Dolayısıyla, bu pazarlara ihracatı artıran Mısır'ın son yıllarda iplik ve kumaş talebi de buna bağlı olarak artış göstermiştir.

Türkiye ve Mısır arasında imzalanan STA'nın Mart 2007'de yürürlüğe girmesiyle, Mısır'ın Türk menşeli ürünlere uyguladığı gümrük vergileri kademeli olarak indirim tabii tutulmaktadır. Mısır kendisinin yetersiz kaldığı girdilere düşük gümrük vergisi uygulasa da, mevcut STA Türkiye'ye bir avantaj sağlamaktadır.

Medikal Ürünler ve Cihazlar

Mısır medikal sektörü 2009 yılında 245 milyon dolarlık tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihaz ithalatı gerçekleştirmiştir. İthalatın % 24'ünü Almanya, % 13'ünü ABD, % 10'unu Hollanda, % 9'unu Çin ve % 8'ini İtalya'dan gerçekleştirmiştir.

Ülkemiz Mısır'a cerrahi dikişler için steril katgütler, tıpta, cerrahi ve dişçilikte kullanılan diğer eczacılık ürünleri, hidrofil pamuk, camdan laboratuvar malzemesi, ilk yardım çantaları, elektro teşhis cihazlarının aksam parçaları, diğer gözlükler, manyetik rezonansla görüntüleme cihazları ihracatı gerçekleştirmektedir.

Mısır, tıbbi cihaz ve ekipman ithalatında gümrük vergisini Türkiye-Mısır STA anlaşması çerçevesinde, 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren % 0 uygulamaktadır. Mısırın AB ülkeleri ve Türkiye dışındaki diğer ülkelere uyguladığı gümrük vergisi ise % 0-10 arasındadır.

Mısır'da sağlık sektöründe özel sektörün payı toplam yatak sayısının % 12'si olup, yaklaşık 200 özel hastanenin faaliyette bulunduğu tahmin edilmektedir. Mısır'daki sağlık kurumlarının iyileştirilmesi için 2002-2007 hükümet planında 1,5 milyar dolar ayrılmış, bunun 200 milyon dolarlık kısmı 2007 yılında 2.700 hastanenin altyapısının iyileştirilmesi için tahsis edilmiştir. Gerek özel sektörün gelişme eğilimi ve potansiyeli gerekse kamu harcamalarının devam edecek olması, Mısır medikal sektörünün büyüme eğiliminin devam edeceği beklentisini güçlendirmektedir. Mısır'da Türk ürünlerine karşı olumlu imajın uygun fiyat politikası ile desteklenmesinin ve pazara yönelik çalışmaların artırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Müteahhitlik Hizmetleri

Mısır'da müteahhitlik sektörü yıllık yaklaşık 16 milyar dolarlık bir büyüklüğe sahiptir. Sektördeki işlerin % 70'i yerel, % 30'u yabancı müteahhitlik firmaları tarafından gerçekleştirilmektedir. Sektörde özel sektörün payı % 65 düzeyindedir.

Mısır ekonomisinin lokomotifleri olarak inşaat sektörü ön plandadır. Ülkede 10-15 yıllık dönem boyunca her yıl 600-800 bin konut üretileceği tahmin edilmektedir. Bu gerçekten oldukça yüksek bir rakamdır. Şu an itibarıyla ülkede 6 milyon konut eksiği bulunduğu ifade edilmektedir. Mevcut durumda üretilen 350-400 bin konut, hızla artan nüfus göz önüne alındığında ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır. Bu kadar uzun bir dönem boyunca, bu sayıda konut üretilecek olması, öncelikle her türlü inşaat malzemesi açısından Mısır'ı hedef ülke olarak ön plana çıkarmaktadır. Bu ürünlerin pek çoğunda, serbest ticaret anlaşmasının sağladığı avantajlar ile, uzak doğu ürünleriyle daha rahat rekabet edilebilecek olması pazarın önemini daha da artırmaktadır.

Mısır'ın inşaat demiri üretimi, talebini karşılayacak düzeyde değildir. Ülkenin büyük konut ihtiyacının uzun yıllar devam edecek olması göz önüne alındığında, Mısır'ın inşaat demiri ithal etmeye devam

edeceği anlaşılmaktadır. Diğer taraftan, Mısır tarafınca Türkiye’den ithal edilen 7213 ve 7214 GTIP grubunda bulunan “demir veya alaşımsız çelikten filmaşın ve çubuklar” için Ekim 2010 tarihinde başlatılan anti-damping soruşturması bulunmaktadır.

Mısır’ın ülke altyapısını geliştirmeye yönelik çok büyük projeleri bulunmaktadır. Ülkede müteahhitlik hizmetlerinin % 70’i yerli firmalar, % 30’u yabancı firmalarca gerçekleştirilmektedir. Bu tür projelerden Türk inşaat firmalarının da faydalanabileceği düşünülmektedir. Bunun sağlanması amacıyla Mısır’lı önemli müteahhitlik firmaları ile yakın ilişkiler kurulmasında büyük fayda görülmektedir. Bu firmalar; Arap Contractors Group, Holding for Building and Construction, Egyptian Contracting and Industrial and Engineering Projects, Nasr General, SIAC, SOC Egypt D’Enterprise, Dorra Group, Giza General, Alexandria Construction, Samcrete ve Regwa olarak sıralanabilir.

Mısır’da kısa adı PPP (Public-Private Partnership) olan Kamu-Özel Sektör Ortaklığı Projesi, Mısır’ın en büyük ekonomi projelerinden birisidir. Bu proje ile ülkenin hastane, yol, demiryolu, limanlar ve atık su tesisleri gibi ihtiyaç duyulan tüm alt yapının kamu ve özel sektörce birlikte gerçekleştirilmesine çalışılmaktadır. Ülkenin alt yapısını iyileştirmeye yönelik bu projeye ilgili ilk yasa 2006 yılında çıkmış, o tarihten bugüne pek çok proje gerçekleştirilmiştir. PPP kapsamında, özel sektör, toplam maliyeti 15,35 milyar dolar olan 22 projeyi tamamlamış bulunmaktadır. Tamamlanmayı bekleyen toplam 25 milyar dolar değerinde 46 proje bulunmaktadır. Karayolları, özel ekonomi bölgeleri, demiryolları, su arıtma tesisleri, hastane şehirler, Güney Mısır ve Kızıldenizde pek çok proje, ticaret merkezleri, limanlar, içme suyu tesisleri ve turizme yönelik çeşitli projeler PPP projeleri içinde yer almaktadır. 2011 yılında bazı projelerinin ihalelerinde ertelemeler yapılmıştır.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

Mısır otomotiv sektörü, 1940’larda otobüs ve ağır ticari araçlar ile üretime başlamıştır. 1950’lerde ise Alman firmalarla ortaklıklar kurularak, binek otomobil üretimine geçilmiştir. Otomotiv sektörü, 1980’lerde toplam 16 firmaya ulaşmıştır. 1990’lara kadar Avrupa’dan dan ithalat yapan Mısır, günümüz itibarıyla ihracat yapar hale gelmiştir.

Bugün Mısır’da iç ve dış pazara yönelik faaliyet gösteren 26 adet otomotiv montaj fabrikası bulunmaktadır. Başlıca üreticiler; Hyundai, Daewoo, Nissan, Esperanza, Chevrolet, Tofas, BMW, Mercedes, Jeep, Brilliance, Mahindra ve Lada’dır. Toyota ise Afrika kıtasındaki ilk fabrikasını Mısır’da kuracağını açıklamıştır. Hyundai % 20,7 pazar payı ile lider durumdadır. Bunu sırasıyla % 18.9 ile Chevrolet ve % 12.3 ile Toyota takip etmektedir.

Mısır’da araç satışları yıllar itibarıyla artış göstermektedir. Otomotiv otoriteleri bu artışın süreceğini ve pazarın büyüyeceğini tahmin etmektedirler.

Oto ana sanayi sektöründe Temsa A.Ş. 2007 yılında Mısır’ın Ramadan şehrinde otobüs ve midibüs üretimi için bir fabrika açmıştır. 15 milyon euroluk bir yatırımla otobüs ve midibüs üretimi yapacak olan şirkette TEMSA’nın yüzde 65, Ortadoğu’nun en önde gelen plastik üreticisi Lassheen Group’un da yüzde 35 ortaklığı vardır. 2008 yılında faaliyete başlayan, bin adet kapasiteli fabrikada üretilen otobüs ve midibüsler, Mısır pazarının yanı sıra Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Körfez ülkelerine ihraç edilecektir.

Mısır’ın dünyadan oto ana sanayi ithalatı 2009 yılında bir önceki yıla göre % 29 azalarak 2,17 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatında başlıca ülkeler; Japonya, Almanya, Güney Kore ve Tayland’dır. Mısır’a en fazla ithali gerçekleşen ana sanayi ürünü 1,23 milyar dolarla binek otomobillerdir. Bunu 350 milyon dolarla kamyonlar takip etmektedir.

Mısır Oto Yan Sanayi Pazarı

Mısır, otomotiv yedek parçaları üretiminde bölgenin merkezi olma potansiyeline sahiptir. Ancak, Mısırlı yan sanayi fabrikaları, mevcut durumda, iç pazara yönelik üretime fazlasıyla bağımlıdır. Bu nedenle, gelişmeleri ve genişleme yetenekleri sınırlıdır. Bu bağımlılık uluslararası rekabete açılan Mısır yan sanayi sektörünün hayatta kalmasının önünde bir tehdit olarak görülmektedir.

Mısır’ın 2009 yılı toplam yan sanayi ithalatı bir önceki yıla göre % 19 azalarak 1,63 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatında başlıca ülkeler; Almanya, Çin, Japonya, Güney Kore ve İtalya’dır. 2009 yılında en fazla ithal edilen ürünleri 582 milyon dolarla 8708 GTIP grubunda bulunan taşıt parça, aksam ve aksesuarları oluşturmuştur. Bu ürün grubunu 298 milyon dolarla dış lastikler takip etmiştir.

Mısır, bu ürün grubunda pazar payımızın arttığı bir ülke olarak öne çıkmaktadır. STA ile birlikte ilk etapta yedek parça, sonrasında ise 2011’den itibaren ana sanayi alanındaki ihracatımızın artış göstermesi beklenmektedir.

Takım Tezgahları

Takım tezgahları; metalleri çeşitli yollarla işleyen ve imalat sanayinin ana girdilerinden birini oluşturan makine ve ekipmanlardır. Sektörün ürünleri; talaşlı işleme tezgahları ve metal şekillendirme tezgahları olmak üzere başlıca iki kategoriye ayrılmaktadır.

Talaşlı işleme tezgahları arasında yer alan başlıca ürünler: Lazer, foton, ultrasonik, elektro-erozyon yöntemiyle maddeleri aşındırarak işleyen makineler; Metal işleme merkezleri tek ve çok istasyonlu tezgahlar; Torna tezgahları; Delme, freze, rayba tezgahları; Bileme, taşlama, cilama tezgahları; Dişli, yiv vb. açma ve testere ve broş tezgahlarıdır.

Metal şekillendirme tezgahları ise: Metalleri kesme, dövme, katlama, kavislendirme gibi yöntemlerle işleyen makine ve presler; Çubuk, profil, boru tel çekme tezgahları, vida, civata, tel işleme

makineleridir.

Diğer tezgahlar: Taş, beton, seramik, soğuk cam, beton işleyen makineler, testereler cilama vb. makineleri; Ağaç, mantar, seramik, sert plastik ve kauçuk işleyen makineler (testereler, kalıp-freze makineleri, parlatma-taşlama makineleri, bükme-birleştirme makineleri, delik açma-zıvanalama makineleri, yarma-dilme-yapraklama makineleri); Takım tezgahlarının aksam ve parçalarıdır.

Mısır'ın toplam takım tezgahları ithalatı 2009 yılında 243 milyon dolar olmuştur. Ülkenin takım tezgahları ithalatında başlıca ülkeler sırasıyla: İtalya, Almanya, Çin ve ABD'dir. Türkiye bu ülkelerin ardından pazarda 8 milyon dolarla altıncı sıradadır. Mısır'ın 2009 yılında en çok ithalat yaptığı alt-ürünler:

- Metalleri talaşsız şekillendirme tezgahları ve presleri (gtip: 8462): 59,7 milyon \$
- Taş, beton, seramik, soğuk cam vb. işleyen makineler (gtip: 8464): 54,6 milyon \$
- Metalleri veya sermetleri talaş kaldırmadan işleyen diğer makineler (gtip: 8463): 22,5 milyon \$
- Metalleri işleme mahsus torna tezgahları (gtip: 8458): 16,7 milyon \$
- Ağaç, mantar, sert kauçuk, plastik vb. işleme makineleri (gtip: 8465): 14,3 milyon \$

Metalleri Talaşsız Şekillendirme Tezgahları ve Presleri (gtip: 8462)

Mısır 2009 yılında 60 milyon dolar değerinde "metal şekillendirme tezgah ve presleri ithalatı yapmıştır. İthalatta başlıca ülkeler sırasıyla: İtalya, Almanya, Çin ve % 8 pay alan Türkiye'dir. Mısır'ın ithalatında önem arz eden alt-ürünler şunlardır.

- Diğer rulo haline getirme, kavislendirme, katlama, makineler (gtip: 8462.29): 12,6 milyon \$
- Dövme/kalıpta dövme tezgahları-çekiçleri-presleri (gtip: 8462.10): 9,4 milyon \$
- Hidrolik presler-metal şekillendirmeye mahsus (gtip: 8462.91): 8,2 milyon \$
- Numerik kontrollü olanlar (gtip: 8462.91): 7,6 milyon \$
- Makas tipi kesme makineleri (presler dahil)-(gtip: 8462.39): 6,9 milyon \$

Mısır, GTİP 8456-8463 grubunda yer alan tüm takım tezgahlarının ithalatında "MFN" kapsamında % 5 oranında gümrük vergisi uygulamaktadır. GTİP 8464 ve 8465 ithalatında ise MFN ülkelerine % 0'lık oran uygulanmaktadır. 8466 GTİP'li "takım tezgahlarının aksam ve parçalarında" ise MFN ülkelerine, ürünlerine göre % 0 ve % 2'lik oranlar uygulanmaktadır Türkiye'den ithalatta ise yürürlükte bulunan STA uyarınca tüm ürün gruplarında gümrük vergisi oranı % 0'dır. AB Ülkeleri'nden ithalatta da % 0'lık oran söz konusudur.

Tekstil Makineleri

Mısır Arap Cumhuriyeti'nde tekstil ve konfeksiyon sektörü, eski bir tarihe sahip olan ve bugün de Mısır ekonomisinde önemli bir yeri bulunan sektörler arasında yer almaktadır. Ayrıca Mısır'da uzun ve ekstra uzun elyafı pamuk üretimi yoğunluktadır ve başlangıçta yalnızca dokunmuş kumaşları kapsayan sektör, günümüzde elyaf, iplik ve bunlardan elde edilmiş tüm ürünleri kapsamaktadır. Mısır ekonomisindeki gelişmeler ve tekstil üretimindeki genişleme nedeniyle tekstil makineleri ithalatı oldukça önemli bir mal grubunu oluşturmaktadır.

Mısır Tekstil İmalatçıları Federasyonu kayıtlarına göre, halihazırda devlete ait 39 şirket ile 6.000 civarında özel tekstil ve konfeksiyon şirketi bulunmaktadır. Buna ek olarak, kayıtlı olmayan işletmelerin dışında, Federasyona üye olmayan 400.000 civarında küçük ölçekli özel atölye olduğu tahmin edilmektedir. Tekstil ve hazır giyim sektörüne ilişkin alt sektörlerde faaliyet gösteren büyük firmaların sayısı ise yaklaşık 350 olarak verilmektedir.

Mısır'ın dünyadan tekstil makineleri ithalatı 2009 yılında 208 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatında başlıca ülkeler İtalya, Çin, Almanya, Türkiye ve İsviçre'dir.

Mısır'ın 2009 yılında dünyadan en fazla ithal ettiği ürünler; lifleri hazırlayan, iplik üreten makineler, dokuma maddelerini yıkayan, kurutan, ütöleyen makineler, dokuma tezgahları, tekstil makine parçaları ve dikiş makineleridir.

Mısır tekstil ve konfeksiyon sanayi yatırımları, Avrupa ve Amerika'ya yapılacak ihracatın serbest olması dolayısıyla hızlı bir şekilde gelişmektedir. Yatırım malları ve makineler gümrükten muaf olarak gelmektedir. Söz konusu tekstil yatırımları ülkemiz tekstil makineleri için avantajlar doğurmaktadır.

Temizlik Maddeleri

Temizlik maddeleri; sabun vb. kişisel temizlik maddeleri ile çamaşır, bulaşık makinesi deterjanları, yüzey temizlik maddeleri vb. ürünleri kapsamaktadır. Söz konusu ürünlerde Mısır'ın ithalatı 2009 yılı itibarıyla 190 milyon dolardır. Mısır'ın temizlik maddeleri ithalatında deterjan ve sabunlar önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye Mısır'ın temizlik maddeleri ithalatında ilk sırada yer almaktadır. Pazardaki önemli rakiplerimiz ise Almanya, Malezya, ABD ve İngiltere'dir.

Mısır'ın kalıp sabun pazarı büyüklüğü 2009 yılı itibarıyla 79,3 milyon dolardır. Pazarın 2013 yılında 99,5 milyon dolar büyüklüğe ulaşması beklenmektedir. Pazarda marka bakımından çeşitlilik bulunmamaktadır. Düşük jeli pazarının da hızla büyüdüğü görülmektedir. Düşük gelir düzeyindeki tüketiciler kalıp sabunu tercih ederken, orta ve üst gelir grupları düşük jeli kullanımını artırmaktadır. Mısırlı tüketicilerin düşük gelire sahip olması ucuz ürünlere yönelmelerine neden olmaktadır. Bu nedenle Mısır fiyat rekabetinin yoğun olduğu ve düşük fiyatlı ürünlerin fazlaca yer aldığı bir pazardır. Pazarın sadece % 1'lik kısmını üst düzey ve pahalı ürünler oluşturmaktadır. Pazarda Unilever,

sergiler, fuarlar, konferanslar ve diğer etkinlikler düzenlenmektedir. Ev yapıcı sektörünün pazardaki payı % 6,3'dür. Evyap'ın İskenderiye'deki 6.000 m²'lik tesisi 2000 yılında açılmıştır. Üretimin % 55'i Mısır pazarı içindir. Kalan üretim Orta Doğu ve Afrika'daki 30 ülkeye ihraç edilmektedir. Bir Türk markasının yabancı bir ülkede bu şekilde tanınmış olması, diğer ihraç ürünlerimizin pazara girişini kolaylaştıran önemli bir unsurdur.

Mısır ev temizlik maddeleri pazarının büyüklüğü ise 2009 yılı itibarıyla 811 milyon dolardır. Önümüzdeki dönemde nüfus artışı, yeni evli çiftlerin gelirinde artış ve sağlık konularında toplumda yaşanan bilinçlenme gibi faktörlerden dolayı pazarın büyümesi beklenmektedir. Pazarın 2013 yılında 1,4 milyar dolar büyüklüğe ulaşacağı tahmin edilmektedir. Pazarın % 63,5'ini çamaşır yıkama ürünleri oluşturmaktadır. Ev temizlik ürünlerinin satışında süper ve hipermarketler bakkallara nazaran ağırlık kazanmaya başlamışlardır. Önümüzdeki dönemde Mısır'ın çeşitli şehirlerinde yeni hipermarketlerin açılacak olması pazardaki satışların daha da artmasını sağlayacaktır. Diğer taraftan uluslararası perakende zincirlerinin pazara girecek olması da pazarda satılacak ürünlerin kalitesi ve fiyatlandırma standartlarını olumlu yönde etkileyecektir.

Ürün çeşitliliğinin fazla olmaması ve giderek büyüyen bir pazar olması nedenleriyle pazarın şu andaki konumunun uzun vadeli olarak pazara yönelmek isteyen firmalarımız açısından uygun bir ortam yarattığı düşünülmektedir. Bu nedenle mevcut bulunan ortamdan yararlanabilmek için pazarın yakından takip edilmesi gerektiği ve daha aktif pazarlama faaliyetlerinin gerçekleştirilerek pazardaki payımızın artırılacağı düşünülmektedir.

Mısır - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

AUTOMECH AKHBAR EL YOM (Kahire - Eylül/Her Yıl)

Ticari araç, otomotiv, yedek parça
Web Sitesi : <http://www.sen-expo.com>

Interbuild - International Exhibition and Conference for Building and Construction (Kahire - Haziran/Her Yıl)

Yapı teknolojileri ve makineleri, iç dizayn
Web Sitesi : <http://www.akib.org.tr>

METAL & STEEL (Kahire - Nisan/Her Yıl)

Metal İşleme Makineleri, Kaldırma ve Taşıma Ekipmanları, Vinçler
Web Sitesi : <http://www.turkel.com.tr>

Sahara Uluslararası Tarım Fuarı (Kahire - Ekim/Her Yıl)

Tarım ürünleri, tarım makineleri ve ekipmanları
Web Sitesi : <http://www.expotim.com>

WINDOOREX (Kahire - Nisan/Her Yıl)

Ahşap, Alüminyum, Metal Kapı, Pencere
Web Sitesi : <http://www.turkel.com.tr>

Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

EGYTEX (Kahire - Kasım/Her Yıl)

Tekstil hazır giyim
Web Sitesi : <http://www.saharagroup.com>

ELECTRICX - The Middle East & Africa Power & Energy Exhibition (Kahire - Aralık/Her Yıl)

Yenilenebilir enerji, elektrik, elektronik
Web Sitesi : <http://www.egytec.com>

Egymedika / Egyhospital, International Medical Exhibition and Exhibition for Hospitals Service Marketing (Kahire - Mayıs/Her Yıl)

Medikal teknolojiler, sağlık ve eczacılık ürünleri
Web Sitesi : <http://www.egymedica.com>

Food Fair Cairo (Kahire - Mayıs/Her Yıl)

Yiyecek ve içecek, gıda işleme ve paketlenme makineleri
Web Sitesi : <http://www.jaarbeursutrecht.nl>

Glass World Exhibition - International Exhibition for Glass Product & Technology in the Middle East & Africa (Kahire - Mayıs/Her Yıl)

Yapı teknolojileri ve makineleri, iç dizayn

Web Sitesi : <http://www.meralls.com>

HACE - International Hotel Supplies Exhibition (Kahire - Ekim/Her Yıl)

Otel ekipmanları, yiyecek, içecek ekipmanları

Web Sitesi : <http://www.hace.com.eg>

International Boat Show Egypt (Kahire - Şubat/Her Yıl)

Deniz araçları

Web Sitesi : <http://www.boatshow-egypt.com>

Mefsec Cairo (Kahire - Aralık/Her Yıl)

Güvenlik ve ekipmanları

Web Sitesi : <http://www.egytec.com>

PLASTEX - International African Arabian Exhibition for Plastic Industry (Kahire - Mayıs/Her Yıl)

Plastik, kauçuk, metal işleme

Web Sitesi : <http://www.acg-itf.com>

Transpo-Tech (Kahire - Ekim/Her Yıl)

Otomotiv ve yedek parça

Web Sitesi : <http://www.ifg-eg.com>

Wood World - International Exhibition of Woodworking Machinery, Materials and Supplies for Furniture Industry (Kahire - Mayıs/Her Yıl)

Ahşap, kereste işleme makineleri, aksesuarları, mobilya

Web Sitesi : <http://www.agd-exhibitions.net>